

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин
парламенттик контролдоо иш-милдеттерин
ишке ашыруунун алкагында
баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу

КОНЦЕПЦИЯСЫ

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин парламенттик контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу КОНЦЕПЦИЯСЫ

Бул басылма Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин 2019-жылдын 20-ноябрындагы № 3362-VI токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин парламенттик контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу Концепциясын камтыйт.

Басылманы "Жарандык союз" Коомдук бирикмеси даярдаган.

Укук тартиби, кылмыштуулук менен күрөшүү жана коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча Жогорку Кеңештин Комитети бул басылманы билим берүү максатында колдонууну жана таркатууну сунуштайт.

Бул басылма Кыргыз Республикасындагы БУУӨП жүзөгө ашырып жаткан Швейцария өкмөтүнүн каржылоосундагы "Жарандардын жигердүү катышуусундагы күчтүү парламенттик демократия" долбоорунун колдоосунда даярдалган.

Бул басылмада келтирилген пикирлер Швейцария Өкмөтүнүн, Бириккен Улуттар Уюмунун Өнүктүрүү программасынын, анын программа/долбоорлорунун, же өкмөттөрдүн көз карашын милдеттүү түрдө билдирбейт. Колдонулуучу белгилер тигил, же бул өлкөнүн, аймактын, же райондун, же алардын чек арасынын укуктук макамына тийиштүү кандайдыр бир пикирди билдиргендик катары кабылданбайт жана көрсөтүлгөн уюмдардын расмий көз карашын чагылдырбайт.

МАЗМУНУ

Басылманы түзүүчүлөрдөн алгы сөз	3
"Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин парламенттик контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу Концепциясын бекитүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин 2019-жылдын 20-ноябрындагы № 3362-VI токтому	5
Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин парламенттик контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу Концепциясы	6
Киришүү	7
1. Концепцияда колдонулуучу түшүнүктөр жана терминдер	8
2. Баа берүү системасын өнүктүрүүнүн артыкчылыктуу багыттары	9
3. Мыйзамдардын аткарылышына баа берүү	9
4. Мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүү	12
5. Мамлекеттик органдардын ишинин натыйжалуулугуна жана майнаптуулугуна баа берүү	14
6. Баа берүүнү жүргүзүү боюнча иш-чараларды пландаштыруу	15
7. Парламенттик контролдун алкагында баа берүүнү уюштуруу, укуктук жана методикалык жактан камсыз кылуу	15
1-тиркеме. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын аткарылышына баа берүү боюнча методикалык колдонмо	17
2-тиркеме. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик программаларын ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүү боюнча методикалык колдонмо	33

Басылманы түзүүчүлөрдөн алгы сөз

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин (мындан ары – Жогорку Кеңеш) контролдук функцияларын өркүндөтүү – парламентаризм институтун чыңдоодо жана мамлекеттик башкаруу системасында эң маанилүү максаттарынын бири. Бул функциянын алсыздыгы башкаруу системасындагы чечимдердин коомдук өтүнүктөрдөн алыстоого алып келет, анкени менен парламент гана шайлоочулардын мандатына ээ, ошол себептүү парламент коомдук кызыкчылыктарды билдирүүчүнүн ролун ойнойт.

Кыргыз Республикасынын Конституциясы мыйзам чыгаруу жана өкүлчүлүк функцияларынан тышкары Жогорку Кеңешти аткаруу бийлигин контролдоо функциясы менен камсыздаган (КР Конституциясынын 70-бер., 1-п.). Жогорку Кеңештин бул ыйгарым укуктары «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Регламенти жөнүндө» жара “Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин контролдук функцияларды жүзөгө ашыруу тартиби жөнүндө» мыйзамдарында чагылдырылган. Ошол эле учурда эске алынуучу нерсе – бул парламенттин контролдук функциялары ушул жылдары алардын толук кандуу реализациясына тоскоол болгон олуттуу чакырыктары менен кагылышкан.

Биринчиден, контролдун эски парадигмасы мыйзам ченемдеринин жана ар кайсы пландардын аткарылышынын формалдуу көрсөткүчтөрүнө басым жасайт. Ошол эле учурда кандай жыйынтыктарга алып келди деген маселе экинчи маселе болуп калды же болбосо таптакыр эле эске алынбайт. Анын жыйынтыгы болуп – Жогорку Кеңешке келген ар түрдүү бюрократиялык отчеттордун чоң көлөмү. Өзгөрүүлөр абдан аз, ошондуктан коом өзгөрүүлөрдү байкабайт. Контролдун эски формалары формализмдин күчөшүнө, аткаминерлердин чыныгы жагдайды жашырып, аны жакшылап сүрөттөлүшүнө

алып келет. Ошол себептүү депутаттар толук маалыматты билбей калышат, ал эми коомдук кыжырлануу болсо күчөйт. Экинчиден, контролдук функцияларды кантип ишке ашырыш керек тууралуу олуттуу методологиялык база жок болчу. Мисалы, кабыл алган мыйзамдардын аткарылышын изилдөөсү ар кайсыл методикалардын негизинде жүргүзүлчү. Бирок бул иш кээ бир гана депутаттардын демилгеси менен жана эл аралык уюмдардын колдоосу менен ишке ашырылып, толук кандуу жүргүзүлбөгөн.

Бул жагдай 2016-жылдын 6-октябрында кабыл алынган Жогорку Кеңештин 2021-жылга чейинки Өнүгүү стратегиясында көйгөйдүн бар экендигинен баштап бир аз өзгөрүлө баштады. Стратегияда Жогорку Кеңештин контролдук функциярын өнүктүрүүгө багытталган 4 тапшырма коюлган, анын ичинде – Жогорку Кеңеш кабыл алган мыйзамдардын жана башка ченемдеринин аткарылышынын методикасын иштеп чыгуу, контролдук функцияларынын пландаштыруусу жана башкалар. Ага чейин айрым мыйзамдарга толуктоолор киргизилип, мониторинг жана баалоо жөнүндө ченемдер жана түшүнүктөр киргизилген. Ошону менен бирге депутаттык корпусунун ичинде баалоонун методологиялык такталышынын зарылчылыгы тууралуу түшүнүүсү күчөгөн.

2019-жыны Жогорку Кенештин Укук тартиби, кылмыштуулук менен күрөшүү жана коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча комитетинин тапшырмасы боюнча “Кыргыз Республикасындагы укук бузуулардын алдын алуу жөнүндө” жана “Үй-бүлөлүк зомбулуктан сактоо жана коргоо жөнүндө” мыйзамдарынын аткарылышын изилдөөдө көмөк көрсөтүлгөн. Бул максатта Комитеттин төрайымы Н. Никитенко башкарган, Жогорку Кенештин депутаттары, Аппарат кызматкерлери жана жарандык коомдун өкүлдөрү кирген жумушчу топ түзүлгөн. Жумушчу топ жогоркуда аталган мыйзамдарынын аткарылышынын методикасын иштеп чыккан. Методика өзүнө ар кандай инструменттерди камтыган: фокус-группалар, жеке интервью, расмий маалыматтарды жана суроо боюнча баяндамаларды таалдоо, ж.б. Иштин жыйынтыгында Комитетке сунуштарды камтыган баяндама тапшырылган.

Мыйзамдардын аткарылышыны баалоосунан тышкары иштеп чыгарылган методика Жогорку Кенештин эки комитетинде (Укук тартиби, кылмыштуулук менен күрөшүү жана коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча комитети жана Социалдык маселелер, билим берүү, илим, маданият жана саламаттык сактоо боюнча комитети) жактырылып Жогорку Кенештин башка комитеттеринде колдонууга сунушталган. Жогорку Кенештин айрым депутаттары - Аалы Карашев, Наталья Никитенко, Мирлан Жеенчороев, Аида Касымалиева, Альфия Самигуллина жана башкалар мыйзамдардын жана мамлекеттик программаларынын аткарылышын баалоосунун жалпы методикасын иштеп чыгуу демилгесин көтөрүшкөн.

Методиканы иштеп чыгууда демилгечилерге БУУнун Өнүктүү программасынын колдоосу менен көз карандысыз эксперттер жана жарандык коомдун өкүлдөрү: Тимур Шайхутдинов, Нуридин Нураков, Татьяна Третьякова, Наталья Шипп, Олег Тарбинский, Эмиль Асанов, ошондой эле, «Жарандык союз» коомдук бирикмеси, Мониторинг жана баалоо боюнча улуттук тармак, Балдардын укутарын жана кызыкчылыктарын коргоо жаатындагы коммерциялык эмес уюмдар ассоциациясы сыяктуу бирикмелер жардам беришкен.

2019-жылдын 20-ноябрында Жогорку Кеңеш Парламенттик контролдоо функцияларын ишке ашыруунун алкагында баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу концепциясын кабыл алган. Ошол мезгилден баштап мыйзамдардын жана мамлекеттик программаларынын аткарылышынын баалоосуна өбөлгө орнотулду.

2020-жылдын октябрындагы окуялар жарандардын кызыкчылыктарын мамлекеттик аппарат тарабынан эске алынуусу тарабында системдик көйгөйлөр бар экендигин ачыктады. Парламентаризм жаатындагы эксперттердин пикирине ылайык, бул түзүлгөн кырдаал Жогорку Кеңештин VII чакырылышы мыйзамдардын аткарылышына жана мамлекеттик программалардын натыйжалуулугуна баа берүүнү өткөрүү функцияларын күчөтүү зарылчылыгын талап кылат. Мындай иш-аракеттер парламент менен жарандардын жакын болуусуна көмөктөшүп, парламент жана аткаруу бийлиги тарабынан чечим кабыл алууда түрдүү көз-караштардын чагылдырылышын камсыздоо менен, эффективдүүлүккө ташталган кадам катары калыптанышы керек.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ КЕНЕШИ ТОКТОМ

2019-жылдын 20-ноябрын № 3362-VI

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин парламенттик контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу Концепциясын бекитүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин 2021-жылга чейин өнүктүрүү стратегиясында мыйзам чыгаруу органынын ишинин артыкчылыктуу багыттарынын ичинде белгиленген Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында мониторинг жана баа берүү тутумун өнүктүрүү максатында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши **ТОКТОМ КЫЛАТ**:

1. Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин парламенттик контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу Концепциясы бекитилсин (тиркелет).
2. Ушул токтомдун аткарылышы үчүн жоопкерчилик Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин тармактык комитеттерине жүктөлсүн.
3. Баа берүүнү жүргүзүүнү уюштуруучулук, материалдык-техникалык, укуктук жана методикалык жактан камсыз кылуу Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Аппаратына жүктөлсүн.
4. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Төрагасына жана Төраганын орун басарларына жүктөлсүн.
5. Ушул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Төрага

Д.А. Джумабеков

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин парламенттик контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу

КОНЦЕПЦИЯСЫ

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешинин баа берүү методологиясын жана методдорун колдонушунун концепциясынын (мындан ары – Концепция) **максаты кабыл алынып жаткан мыйзамдардын, чечимдердин жана программалардын мамлекет жана коом күтүп жаткан натыйжаларга жетишүүгө көмөктөшүүчү аларды ишке ашыруу боюнча иш менен ажырагыс байланышын камсыз кылуучу жол-жоболорду жана механизмдерди түзүү болуп саналат.**

Концепция Жогорку Кеңеш кабыл алуучу мыйзамдардын жана чечимдердин аткарылышына, мамлекеттик программалардын натыйжалуулугуна жана майнаптуулугуна баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу аркылуу Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешинин (мындан ары - Жогорку Кеңеш) контролдук иш-милдеттерин ишке ашыруу максаттарынын, милдеттеринин, ыкмаларынын жана методдорунун сыпаттамасын билдирет.

Концепциянын маңызы Кыргыз Республикасынын Конституциясына, «Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына, «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Регламенти жөнүндө», Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин контролдук иш-милдеттерди жүзөгө ашыруу тартиби жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин 2016-жылдын 6-октябрындагы № 958-VI токтому менен бекирилген 2021-жылга чейин Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешинин өнүктүрүү стратегиясына, Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларына таянат.

Жогорку Кеңештин контролдук иш-милдеттерин жүзөгө ашыруунун алкагында баа берүү методдорун колдонуу 2021-жылга чейин Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешин Өнүктүрүү стратегиясында мыйзам чыгаруучу органдын ишинин артыкчылыктуу багыттарынын ичинде белгиленген.

Киришүү

Өлкөдөгү азыркы учурдагы кырдаал мыйзам чыгаруучу органдан мыйзамдарды жана чечимдерди сапаттуу жана толук ишке ашырууга өз учурунда мамиле кылууну, мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун натыйжаларына көз салууну талап кылат.

Талдоонун заманбап ыкмаларын толук өлчөмдө пайдаланбаган парламенттик контролдун калыптанган формаларын колдонуу кабыл алынган мыйзамдардын жана мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун коомго таасирин түшүнүүгө комплекстүү ыкманы дайыма эле камсыз кыла бербейт. Контролдук иш-милдеттерди ишке ашыруунун демейки практикасы болгону фрагменттүү жана формалдуу натыйжаларды гана алууга мүмкүнчүлүк берет. Ошол эле учурда, азыркы коомдун өнүгүшү чечимдерди кабыл алуу учурунда ар түрдүү факторлорду эске алган маалыматтарга таянууну талап кылат.

Мамлекеттик программаларды ишке ашыруу, кала берсе алар толук аткарылган учурда да, дайыма эле күтүлгөн оң социалдык өзгөрүүлөргө алып келбейт, ал эми мунун себептерин аныктоо контролдун демейки түрлөрүн колдонуу шартында татаал.

Мындай учурларда социалдык-экономикалык натыйжасы мамлекеттик программалардын таасири болуп санала тургандыгы же жоктугу же алар тышкы жана ички факторлордон келип чыккандыгы же жоктугу дайыма эле айкын боло бербейт.

Айрым коомдук өз ара мамилелерди жөнгө салууга чакырылган мыйзамдардын таасиринин натыйжалуулугун жана майнаптуулугун аныктоо андан да татаал болуп саналат.

Парламенттин жана аткаруу бийлигинин ишинин натыйжалуулугун аныктоонун мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун жана мыйзамдарды аткаруунун натыйжаларына баа берүүнү жүргүзүү сыяктуу заманбап формаларын өздөштүрүү талап кылынат. Мындай баа берүү мыйзамдардын жана

мамлекеттик программалардын бардык ченемдерин ишке ашырууга артыкчылыктуу контролго эмес, жетишилген коомдук жактан маанилүү натыйжаларды жана көрсөткүчтөрдү иликтөөгө негизделет. Баа берүү Өкмөт жарыялаган жана парламент санкциялаган саясат чындыгында эле аткарылышы жана билдирилген максаттарга жетишин камсыз кылуу үчүн кызмат кылат.

Өлкөнүн коомдук түзүлүшүнүн системасында пассивдүү керектөөчүлөрдөн ар түрдүү мамлекеттик саясаттарды, стратегияларды жана программаларды ишке ашыруунун кызыкдар катышуучулары болуп калган жарандардын кызыкчылыктарын эске алуу талап кылынган учурда баа берүү зарыл болуп калат.

Баа берүү Жогорку Кеңешке конкреттүү мыйзамдардын жана улуттук өнүктүрүү программаларын шайлоочулардын айрым топторуна таасир этүү даражасын аныктоого жана ошонун өзү менен бир тараптан өзүнүн шайлоочуларына тикелей мыйзамдуу колдоо көрсөтүүгө жана экинчи жагынан, аткаруу бийлик органдарына башкаруу системасын өркүндөтүүгө жардамдашууга мүмкүндүк берет.

Мыйзамдык ченемдердин өздөрү эмес, натыйжалар жана алардын мамлекеттин ишинин ар түрдүү тармактарындагы жана чөйрөлөрүндөгү максаттуу көрсөткүчтөрү жана индикаторлору баа берүүнүн объектиери болуп калат.

Парламенттик контролдун ушундай моделине өтүү менен Жогорку Кеңештин жана коомдун ортосундагы байланыш бекемдейт, анткени парламенттик контролдун объектиери баа берүү аркылуу жарандарга түшүнүктүү болуп калат.

Концепция баа берүү өбөлгөлөрүн колдонуу аркылуу Жогорку Кеңеш жүзөгө ашырып жаткан парламенттик контролдун методологиясын жана методдорун колдонуу механизмдерин жана жол-жоболорун түзүүгө багытталган.

1. Ушул концепцияда колдонулуучу түшүнүктөр жана терминдер

Ушул концепцияда төмөнкүдөй түшүнүктөр жана терминдер колдонулат:

Контролдоо	– аткаруу бийлик органдарынын ишинде мыйзамдарды, мамлекеттик программаларды ишке ашыруу даражасын айкындоого багытталган аракеттердин жыйындысы.
Баалоо	– Жогорку Кеңеш кабыл алган мыйзамдарда жана мамлекеттик программаларда белгиленген максаттарга жетишүү боюнча, орточо мөөнөттүү жана узак мөөнөттүү келечекте коомдук жактан пайдалуу натыйжага жетишүү боюнча аткаруу бийлик органдарынын ишинин натыйжаларын аныктоо боюнча талдоо иш-чараларынын комплекси.
Баа берүүнүн көрсөткүчтөрү	– сан жагынан көрсөтүлгөн, мыйзамдарды, Жогорку Кеңештин чечимдерин, мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун жана орточо мөөнөттүү жана узак мөөнөттүү келечекте аткаруу бийлигинин ишинин натыйжасында жетишүү зарыл болгон коомдук жактан маанилүү жетишкендиктердин жыйындысы.
Индикаторлор	– сан жагынан көрсөтүлгөн, Жогорку Кеңеш кабыл алган мыйзамдарды, мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун жана кыска мөөнөттүү келечекте аткаруу бийлик органдарынын ишинин жүрүшүндө максаттарга жетишүүнүн жана иштин багытынын билдирилген үмүт-тилектерге шайкештигин ырастонун критерийлери.
Мыйзамды аткарууга же мамлекеттик программанын натыйжалуулугуна баа берүүнү жүргүзүү боюнча Жумушчу топ	(жумушчу топ) – бул мыйзам же жакын мыйзамдар, же мамлекеттик программа боюнча баа берүү иш-чараларынын бүткүл комплексин жүргүзүү үчүн «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Регламенти жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 29-беренесинин 1-пунктундагы 8-пунктанын негизинде комитеттин чечими менен түзүлгөн убактылуу коллегиялуу түзүм.
Натыйжа	– баа берүүнү жүргүзүү учуруна карата билдирилген жана жетишилген мамлекеттеги жана коомдогу оң өзгөрүүлөр, алар мыйзамдардын, Жогорку Кеңештин чечимдеринин, мамлекеттик программалардын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн (мындан ары – Өкмөт) ишинин таасиринен келип чыккан жеке жактардын, адамдардын топторунун, уюмдардын, мамлекеттик органдардын же коомдун аракеттериндеги өзгөрүүлөрдү болжолдойт.
Жакын мыйзамдар	– мазмуну жана таасир этүү объекттери боюнча ажырагыс байланышкан мыйзамдардын жана айрым мыйзамдардын ченемдеринин системасы.

2. Баа берүү системасын өнүктүрүүнүн артыкчылыктуу багыттары

Баа берүү системасын өнүктүрүү өз ара байланыштуу төмөнкүдөй төрт чөйрөдө жүзөгө ашырылат:

- мыйзамдарды жана Жогорку Кеңеш жана анын түзүмдүк бөлүмдөрү кабыл алган чечимдерди ишке ашыруу;
- Жогорку Кеңеш жактырган мамлекеттик программаларды жана Жогорку Кеңештин чечимдерин аткаруу үчүн Жогорку Кеңеш бекиткен мамлекеттик программаларды жана Өкмөт иштеп чыккан мамлекеттик программаларды аткаруу;
- республикалык бюджетти аткаруу маселелерин, Эсептөө палатасынын отчетун жана бюджеттик каражаттарды натыйжалуу пайдалануу боюнча тапшырмаларды кароо учурунда бюджеттик каражаттарды колдонуунун натыйжалуулугу;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн жана башка мамлекеттик органдардын, ошондой эле кызмат адамдарынын ар жылдагы отчетторун / баяндамаларын угуу аркылуу мамлекеттик бийлик органдарынын ишинин сапаты.

3. Мыйзамдардын аткарылышына баа берүү

Кабыл алынган мыйзамдардын улам өсүп жаткан көлөмү аларды ишке ашырууга жана мыйзам чыгаруучу койгон максаттарга жетишүүгө парламенттик контролду өркүндөтүүнү талап кылат. Бул ченемдик укуктук базаны өркүндөтүүнү, методологияда айкын механизмдерди бекемдөөнү, мыйзамдардын аткарылышына көз салууну жана таламдаш тараптарды ушул процесстерге тартууну, ошондой эле парламенттик контролдун субъекттеринин – депутаттык корпусун, Жогорку Кеңештин Аппаратынын жана башка тараптардын потенциалын жогорулатууну болжолдойт.

Жогорку Кеңештин 2021-жылга чейин өнүктүрүү стратегиясы «Контролдоо иши» деген 3.3-артыкчылыкты камтыйт, ал башкалардан тышкары кабыл алынган мыйзамдардын аткарылышын контролдоонун айкын методологиясынын жоктугун жана Жогорку Кеңештин контролдоо ара-

кеттеринин планы жоктугунун көйгөйүн чечүүнү карайт. Буга байланыштуу мыйзамдардын жана Жогорку Кеңеш кабыл алган чечимдердин аткарылышына контролду жана мониторингди стандартташтыруу. Жол-жоболордун кең-кесирри методикасын, парламенттик контролду пландаштыруунун так форматтарын иштеп чыгуу жана киргизүү болжолдонот.

Мында соңку учурда контролдоо ушул сөздүн түпкү маанисинде натыйжалуулук түшүнүгүн формалдуу көрсөткүчтөргө алмаштыруудан жана натыйжага караганда жүрүп жаткан процесстерге көңүл буруудан улам толук өлчөмдө пайда алып келбей жаткандыгы айкын болуп калды. Ошондуктан Жогорку Кеңештин ишинде баа берүү методдорун андан ары киргизүү парламенттик контролдоо институтунун калыптанышында маанилүү этапты билдирет.

Баа берүү мыйзамдарды аткаруунун натыйжаларында, коомдук жактан маанилүү мамилелерге тасир этүүдө, тигил же бул мыйзамды ишке ашырууда коом жана калктын айрым топтору ала турган пайдага көңүл бурууга мүмкүндүк берет. Ошондой эле баа берүүнүн өңүтүнө ведомстволор аралык жана сектор аралык өз ара аракеттенүүнүн натыйжалуулугунун, практиканын мыйзамдын ченемдерине шайкештигинин маселелери, мыйзамга караштуу актыларда аларды чагылдыруу, мыйзамдарды ишке ашырууну финансылоо жана башкалар киргизилүүгө тийиш. Ошондой эле мыйзамдардын ченемдеринин өздөрүнө көңүл бурулууга тийиш, анткени убакыттын өтүшү менен чөйрө өзгөрөт, тиешелүү түрдө мыйзамдардагы тигил же бул жобону өзгөртүү муктаждыгы келип чыгышы мүмкүн.

Идеалында Жогорку Кеңеш баа берүүнүн натыйжалары боюнча артыкчылыктуу түрдө мыйзамдарга концептуалдык өзгөртүүлөрдү киргизүүгө умтулат.

Мыйзамдардын аткарылышына баа берүүнү тармактык комитеттер жүзөгө ашырат.

Кабыл алынуучу мыйзамдардын зор көлөмүн эске алып, ар бир комитет бир жылдын ичинде баа бере турган мыйзамдардын санынын лимити белгиленет: кеминде эки мыйзам же бирден аз эмес жакын мыйзамдар. Мында баа берилип жаткан мыйзамдар изилденүүгө тийиш болгон тенденциялардын айкын болушу үчүн кеминде бир жыл колдонулушу сунушталат. Мыйзамдарды тандоодо тармактык комитеттер жана комитеттердин тиешелүү бөлүмдөрү баа берүү үчүн критерийлерди колдонот жана таламдаш тараптарга мыйзамдардын тизмегин сунуш кылуу мүмкүнчүлүгүн берет.

Алынган көрсөткүчтөр кызмат адамдарын жазалоо максаттары үчүн колдонулууга тийиш эмес, анткени көп учурда кырдаал үчүн айрым кызмат адамы жоопкерчилик тартат. Укук колдонууну, мыйзамга караштуу актыларды жана зарылчылык болгон учурда, баа берилип жаткан мыйзамдар-

дын өздөрүн өркүндөтүү максаты артыкчылыктуу болуп калууга тийиш. Бул баа берүүнүн натыйжаларына мамлекеттик аппараттын ачыктыгын жана кызыкдарлыгын камсыз кылууга мүмкүндүк берет, маалыматты бурмалоо жана көркөмдөө ыктымалдуулугун азайтат. Ошол эле учурда, аткаруу бийлик органдары тарабынан баа берүүнүн натыйжаларына жана сунуштамаларына тиешелүү мамиле болбогон учурда кошумча таасир этүү жана жазалоо чаралары колдонулушу мүмкүн.

Ушул себептен улам баа берүү төмөнкүдөй эки этаптан турат: (1) мыйзамдардын аткарылышына баа берүү жана (2) баа берүүнүн тыянактарына жана сунуштамаларына жооп иретиндеги мамилени жана аракеттерди талдоо. Ар бир этаптан кийин Жогорку Кеңештин тармактык комитети чечимдерди чыгарат деп болжолдонууда. Ал эми биринчи этаптын натыйжалары боюнча комитеттин тапшырмалары аткарылбаган учурда, баа берүүнүн экинчи этабында тармактык комитет Жогорку Кеңештин токтомунун долбоорун Жогорку Кеңештин пленардык жыйналышынын талкуусуна коюуга укуктуу.

Мындан тышкары, Өкмөттүн иши жөнүндө Премьер-министрдин ар жылдагы отчетуна баа берүү учурунда Жогорку Кеңеш мыйзамдардын жана Жогорку Кеңештин комитеттеринин тиешелүү тапшырмаларын аткарууга баа берүүнүн сунуштамаларын ишке ашырууга аткаруу бийлик органдарынын кудуретин эске алат деп болжолдонууда.

Натыйжалардын ачыктыгы жана баа берүү процесстерине жарандык коомдун жана эксперттик коомдоштуктун өкүлдөрүн тартуу баа берүүнүн маанилүү шарты болуп калууга тийиш, бул коомдук кызыкчылыктарды жана альтернативдүү көз караштарды камсыз кылууга тийиш.

Ачыктык баа берүүнүн продуктуларын жана Жогорку Кеңештин жана тармактык комитеттин тиешелүү чечимдерин жарыялоонун эсебинен жетишилет. Ал эми жарандык коомду жана эксперттерди тартуу бул секторлордун өкүлдөрүн

жумушчу топтун курамына киргизүүнүн эсебинен жүргүзүлөт, ал тандалган ар бир мыйзам/жакын мыйзамдар боюнча баа берүүнү жүргүзүү, тартылган тараптын иш-милдеттерин бир коомдук бирикмеге же көзкарандысыз эксперттердин тобуна бекитүү, баа берүү иш-чараларына жана парламенттик угууларга катышуу, ошондой эле маалыматтын альтернативдүү булактарын (талдоо отчетторун, альтернативдүү баяндамаларды, социологиялык изилдөөлөрдүн натыйжаларын жана башкаларды) берүү максатында түзүлөт.

Ар бир мыйзамга/жакын мыйзамдарга баа берүүнү жүргүзүүнүн бардык учурларында жумушчу топ түзүлгөнүнө карабастан, мыйзамдардын аткарылышына баа берүүнү уюштуруунун төмөнкүдөй эки моделин колдонуу сунуш кылынат:

1. баа берүү иш-чараларын жүргүзүү боюнча милдеттерди жумушчу топтун бардык мүчөлөрүнүн ортосунда бирдей бөлүштүрүү;

2. баа берүү иш-чараларынын бүткүл комплексин жүргүзүү иш-милдеттерин ишке тартылган тарапка – баа берүүгө же укуктук мамилелердин тиешелүү чөйрөсүнө адистешкен коомдук бирикмелер же көзкарандысыз эксперттердин тобуна бекитип берүү.

Мында ушул максаттарга республикалык бюджеттен каражаттарды бөлүү учурунда ишке тартылган тарапты тандоо мыйзамдарга ылайык уюштурулган жана Жогорку Кеңештин тармактык комитетинин заказы катары таризделген тендердин негизинде жүзөгө ашырылат. Эгерде ишке тартылган тарап мамлекеттик заказдын шартында ишке тартылбаса (республикалык бюджеттин финансылоосу болбостон), анда тандоону жумушчу топтун жетекчиси – комитеттин жооптуу мүчөсү Жогорку Кеңештин тиешелүү комитетинин бөлүмү менен бирдикте жүзөгө ашырат.

Баа берүүнү уюштуруунун моделин тармактык комитет баа берүү иш-чараларынын объективдүүлүгүнө жана кесипкөй аткарылышына жетишүү

үчүн колдонулган мүмкүнчүлүктөргө жана көзкарандысыз тараптардын потенциалын тартуу зарылчылыгына таянуу менен тандайт.

Ар кандай моделди колдонуу учурунда баа берүүнүн натыйжалары жумушчу топто талкууланат жана кабыл алынат жана Жогорку Кеңештин тармактык комитетинин кароосуна коюлат.

Мыйзамдарды аткарууга баа берүү методдорун натыйжалуу киргизүүнүн зарыл шарттарына ошондой эле төмөнкүлөр кирет:

- депутаттык корпустун жана Жогорку Кеңештин Аппаратынын кызматкерлеринин потенциалын жана алардын арасында баа берүү жөнүндө маалымдар болууну жогорулатуу;
- Жогорку Кеңештин Аппаратынын штаттык түзүмүндө баа берүүнү түздөн-түз уюштуруучу адистерди бекемдөө;
- баа берүү иш-чараларына Өкмөттүн жана мамлекеттик бийлик органдарынын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жигердүү катышуусу;
- баа берүү иш-чараларын жүргүзүүгө республикалык бюджеттин каражаттарын бөлүү жана бул максаттар үчүн бюджеттен тышкаркы каражаттарды тартуу;
- баа берүү иш-чараларына ишине баа берилип жаткан (өз алдынча баа берүү) кызмат адамдарын тартуу практикасын жактыруу;
- мыйзамдарга, эң ириде, «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Регламенти жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү иштеп чыгуу жана киргизүү жана/же мыйзамдардын аткарылышына баа берүү иш-милдеттерин күчөтүүгө багытталган өзүнчө мыйзамды кабыл алуу.

Мыйзамдардын аткарылышына баа берүүнү жүргүзүү тартиби Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын аткарылышына баа берүү боюнча Методикалык колдонмодо (1-тиркеме) баяндалган.

4. Мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүү

Мамлекеттин материалдык-техникалык жана финансылык ресурстарынын тартыштыгынын кырдаалында стратегиялар жана аларды ишке ашыруу программалары колдо болгон мүмкүнчүлүктөрдү өлкө, коом жана анын айрым социалдык топтору үчүн максималдуу натыйжа менен сарамжалдуу колдонуу үчүн иштелип чыгат.

Соңку он жылда Кыргызстанда жүрүп жаткан активдүү социалдык-экономикалык процесстер социалдык катмарланууну пайда кылды. Бери болгондо, калктын төмөнкүдөй үч катмары түзүлдү: жашоо деңгээли жогору жана орто жарандар, социалдык жактан чабал жарандар, бул мамлекеттик программалардын маңызына жана мүнөзүнө түздөн-түз таасир этет. Рыноктук мамилелердин дүйнөлүк практикасын эске алуу менен, туруктуу орто тапты чыңдоо, ошондой эле аз камсыз болгон жарандардын санын кыскартуу милдети коюлууда.

Жашоо минимуму менен салыштырууга боло турган орточо статистикалык киреше алган «орточо статистикалык тургундары» бар орточо ыкмаларга негизделген эски типтеги мамлекеттик программалар натыйжасыз болуп калды.

Натыйжада, азыркы реалийлерди эске алган программаларды ишке ашыруу өзгөрүлүп жатат. Тиешелүү түрдө ушундай программалардын ишке ашырылышына көз салуу ыкмалары да өзгөрүүгө тийиш. Мамлекеттик программалардын пункттарын формалдуу аткарууга контролдун ордуна экономикалык жана социалдык кырдаалга жакын болгон анын башка формалары сөзсүз түрдө кирет. Ушундай контролдун алда канча реалдуу жана натыйжалуу формалары болуп мамлекеттик программаларга баа берүү саналат.

Мамлекеттик программалардын ишке ашырылышына баа берүү программалардын таасирдүүлүгүн жана натыйжалуулугун аныктоого мүмкүндүк берет, натыйжага жетишүү боюнча андан аркы аракеттерди оңдоп-түзөөгө жардам берет.

Баа берүү (ортолук жана акыркы) мамлекеттик программаларды ишке ашыруудагы жетишкендиктерди, социалдык натыйжаны, экономикалык натыйжаны, саясий натыйжаны жана башкаларды көрсөтүп турат, ошондой эле актуалдуулук, натыйжалуулук, сарамжалдуулук, таасир этүү жана туруктуулук жагынан мамлекеттик бийлик органдарынын отчет беришин камсыз кылат. Баа берүүнү колдонуу калктын бийлик органдарына ишенимин жогорулатат жана өлкөдө өнүктүрүү программаларын ишке ашыруунун натыйжалуулугуна ишенимди түзөт.

Баа берүү кыска мөөнөттүү же орточо мөөнөттүү айрым (этаптык) убакыт өткөндөн кийин жүргүзүлөт, анын аралыгында ишке ашыруунун натыйжалары көрүнө баштайт, аларды көрсөткүчтөрдүн жана индикаторлордун жардамы менен аныктоого болот.

Ушундай шарттарда Жогорку Кеңеш өзүнүн контролдук иш-милдеттеринин алкагында маалыматтардын негизинде мамлекеттик программалардын натыйжаларына баа берүүгө катышат жана жаңы башкаруу технологияларын киргизүүдө көмөктөшөт, буларга өз ишинде баа берүү системасын калыптандыруу кирет.

Жогорку Кеңеш мамлекеттик программаларды ишке ашырууга кийлигишпейт, бирок баа берүүчү эксперттерге заказдын жана мамлекеттик про-

граммалардын натыйжаларын талдоонун жана аткаруу бийлик органдары үчүн сунуштамаларды киргизүүнүн жардамы менен ар түрдүү булактар боюнча аларды ишке ашыруунун натыйжаларына байкоо жүргүзөт.

Мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүү Жогорку Кеңештин тармактык комитеттеринин заказы боюнча жүргүзүлөт.

Мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүү төмөнкүдөй эки негизги ыкманын алкагында жүргүзүлөт:

- изилдөө иш-чараларын жүргүзбөстөн, мамлекеттик программалардын натыйжаларына эксперттик баа берүү аркылуу,
- изилдөө иштерин жүргүзүү менен ишке тартылган кесипкөй уюмдар же эксперттер программалардын ишке ашырылышынын натыйжаларына баа беришин жүргүзүү аркылуу.

Баа берүүнү жүргүзүүдө ыкмалардын өзгөчөлүктөрү Техникалык Тапшырмада көрсөтүлгөн. Техникалык тапшырмада коюлган суроолорго жооп берген баа берүүнү жүргүзүү методологиясын иштеп чыгууну эксперттик топ жүзөгө ашырат.

Экономика жана инвестиция, саламаттык сактоо, билим берүү, социалдык камсыз кылуу, айыл чарба жана калктын татыктуу турмушун камсыз кылуу менен байланышкан башка чөйрөлөрдөгү Кыргыз Республикасынын аткаруу бийлик органдары ишке ашырып жаткан программалардын натыйжалары баа берүүнүн предмети болуп саналат.

Жогорку Кеңештин тармактык комитеттери баа берүүнүн субъекттери болуп саналат.

Мамлекеттик программалардын натыйжаларына баа берүү туташ эмес, ылгоо тартиби менен жүргүзүлөт.

Баа берүү үчүн программаларды тандоо учурунда артыкчылык болуп калктын бакубаттуулугун жогорулатуу үчүн алардын маанилүүлүгүн же маанилүү программаларды ишке ашыруудагы ыктымалдуу бөгөттөр (көйгөйлөр жана оорчулуктар) саналат. Бул үчүн социалдык жактан маанилүү программалардын рейтинги колдонулушу мүмкүн.

Программага баа берүүдө төмөнкүдөй жалпы критерийлер колдонулушу мүмкүн:

- **маанилүүлүк/орундуу болушу** – программанын максаттары кайрымдуулукту алуучулардын (калктын тиешелүү топторунун) муктаждыктарына ылайык келеби жана саясат менен өлкөлүк стратегиялар узак мөөнөттүү планда пландаштырылган пайданы колдойбу;
- **сарамжалдуулук** – ресурстар программанын продуктуларын жана аракеттерин сарамжалдуу башкарууну жана пайдаланууну камсыз кылабы? Программада максатка жетишүү үчүн тиешелүү жөндөмдөр, ресурстар жана системалар барбы;
- **натыйжалуулук** – программанын продуктулары максаттуу топторду камсыз кылабы, өз учурунда ишке ашырылабы жана өнөктөш уюмдар тарабынан колдоого алынабы;
- **майнаптуулук** – программанын кайрымдуулукту алуучулары жана өнөктөш уюмдар программанын продуктуларын колдонобу жана пайда алабы;
- **туруктуулук** – программадан алынган пайда таанылабы жана ал бакубаттуулукту алуучулардын аракеттери же иши өзгөрүшүнө таасир этеби. Натыйжалар өнөктөш уюмдар тарабынан интеграцияланабы;
- **таасир этүү** – программа өзгөртүүлөрдү камсыз кыла алабы жана бул улуттук/региондук стратегиялык көрсөткүчтөргө жана программанын максаттарына жетишүүгө салым кошо алабы.

Программанын натыйжаларына баа берүү учурунда баа берүүнү жүргүзүүнүн максаттарына жараша аны жүргүзүүнүн башка критерийлери да коюлушу мүмкүн.

Парламент бекиткен мамлекеттик программалардын натыйжаларына баа берүүнү жүргүзүүнү пландаштыруу жыл сайын жүргүзүлөт.

Мыйзам чыгаруу бийлик органдарынын ишинде баа берүү иш-милдеттерин киргизүүдө төмөнкүдөй факторлор эске алынууга тийиш:

- Жогорку Кеңештин комитеттеринин жана Аппаратынын бөлүмдөрүнүн ичинде иштин процесстерин иштеп чыгуу, ошондой эле башка кызматтар жана бөлүмдөр менен өз ара аракеттенүү, кызматкерлерди адаптациялоо жана квалификациясын жогорулатуу үчүн жүргүзүлүп жаткан иштин көлөмү бара-бара көбөйтүлөт;
- баа берилип жаткан программаларды аткаруучулар тарабынан каршылыкты азайтуу максатында баа берүүнү кемчиликтер үчүн жазалоо максатында текшерүүнүн кезектеги варианты эмес, алардын ишин жакшыртуунун өбөлгөсү катары көрсөтүү керек;
- ишине баа берилип жаткан (өз алдынча баа берүү) аткаруучуларды баа берүүгө тартууга көмөктөшүүчү практиканы жактыруу;
- баа берүүнү жүргүзүүгө кызыгууну жогору-

латуу жана анын натыйжаларын пайдалануу даражасын жогорулатуу үчүн Жогорку Кеңештин депутаттарын жана бул органдын Аппаратынын кызматкерлерин баа берүүнүн максаттары, милдеттери жана жол-жоболору менен тааныштыруу;

- баа берүү жагынан адистердин улуттук бирикмелери мыйзам чыгаруу бийлигинин органдарында баа берүү иш-милдеттерин өнүктүрүү үчүн мыкты ресурс боло алат.

Мамлекеттик программанын экспертизасын жүргүзүү, ага баа берүү үчүн суроо талапты тармактык комитет түзөт.

Баа берүү, эреже катары, конкреттүү жетекчи жооп бербеген башкаруу органдарынын иштеши жөнүндө системалык тыянактарды бергендигине байланыштуу баа берүүнүн натыйжалары боюнча жазалоо болбойт. Программаны башкарууда же ишке ашырууда кырдаалды оңдоо боюнча сунуштамалар гана берилет.

Эгерде сунуштамалар аткарылбаган болсо жана кырдаал өзгөрүлбөсө, жазалоо чаралары болушу мүмкүн.

Программаларга баа берүүнү жүргүзүү тартиби Мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүү боюнча методикалык колдонмодо (2-тиркеме) баяндалган.

5. Мамлекеттик органдардын ишинин натыйжалуулугуна жана майнаптуулугуна баа берүү

Жогорку Кеңешке отчет берүүчү мамлекеттик органдардын ишине баа берүү бүтүндөй алганда өлкөдөгү же болбосо коомдук турмуштун тигил же

бул чөйрөсүндөгү кырдаал жөнүндө ар жылдагы жана атайын отчетторду (баяндамаларды) угуунун алкагында жүзөгө ашырылат.

Төмөнкүдөй милдеттерди жүзөгө ашырууга отчет берүүчү мамлекеттик органдын салымына баа берилүүгө тийиш:

- Жогорку Кеңеш бекитүүчү Өкмөттүн Программасын (мындан ары – Өкмөттүн Программасы) аткаруу, ошондой эле башка мамлекеттик программаларды ишке ашыруу;
- мыйзамдарды жана Жогорку Кеңеш кабыл алган чечимдерди ишке ашыруу;
- тигил же бул чөйрөдө (мамлекеттик органдын ишинин түрүнө жараша) бекитилген көрсөткүчтөргө жетишүү даражасы.

Социалдык натыйжа – калк үчүн жагымдуу шарттарды түзүү, берилүүчү мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдүн сапатын жогорулатуу, адамдын укуктарын жана эркиндиктерин камсыз кылуу деңгээли, мыйзамдуулукту сактоонун жана коопсуздукту камсыз кылуунун деңгээли мамлекеттик органдын ишинин башкы натыйжасы болуп саналат.

Өкмөт жүргүзүп жаткан конкреттүү мамлекеттик органга карата «Калктын ишениминин индекси» эске алуу баа берүүнүн маанилүү аспекти болуп саналат. Мамлекеттик органга баа берүү Жогорку Кеңешке, ошондой эле коомдук уюмдардын дарежине келип түшүп жаткан жарандар тарабынан (тигил же бул мамлекеттик органга) арыздарды жана даттанууларды талдоого да негизделүүгө тийиш.

Жогорку Кеңеш бекитилген формат жана айрым жол-жоболор жана көрсөткүчтөр боюнча Өкмөттүн ар жылдагы отчетун иштеп чыкты жана аны даярдоого Премьер-министрди милдеттендирди.

Жогорку Кеңештин түзүмдүк бөлүмүнүн спецификасына таянып, ар бир комитет типтүү (жалпы) методикага негизденип баа берүү методикасын өзүнүн ыйгарым укуктарынын чөйрөсүндө адаптациялай алат.

6. Баа берүүнү жүргүзүү боюнча иш-чараларды пландаштыруу

Баа берүүнү жүргүзүү боюнча иш-чаралар Жогорку Кеңештин фракцияларынын, комитеттеринин жана комиссияларынын, депутаттарынын сунушу боюнча Жогорку Кеңештин жана анын комитеттеринин иш-чараларынын планына киргизилүүгө тийиш.

7. Парламенттик контролдун алкагында баалоону уюштуруу, укуктук жана методикалык жактан камсыз кылуу

Баа берүүнү жүзөгө ашыруу боюнча иш-чараларды уюштурууга жана жүргүзүүгө жалпы жетекчилик Жогорку Кеңештин Төрагасы, комитеттер-

дин төрагалары жана алардын орун басарлары жүзөгө ашырат.

Баа берүүнү уюштуруу, укуктук жана методикалык жактан камсыз кылууну Жогорку Кеңештин Аппараты жүзөгө ашырат.

Баа берүүнү жүргүзүү менен байланышкан иштин жолун жолдоочулугун, системалуулугун камсыз кылуу, бири-бирин кайталоону жана баа берүүнү кайталап жүргүзүүнү жокко чыгаруу максатында маалымат базасы түзүлөт. Маалымат базасы баа берүүнү жүргүзүү планынан, жыйынтык маалыматтан, баа берүүнүн натыйжалары боюнча комитеттин сунуштамаларынан (чечимдеринен) жана чечимди аткарууну контролдоо жөнүндө маалыматтан турууга тийиш. Квартал аяктагандан кийин маалымат базасы үчүн маалымат Бирдиктүү базага киргизүү үчүн Жогорку Кеңештин Аппаратынын Кабыл алынган чечимдерди контролдоо бөлүмүнө берилет.

Баа берүү боюнча иш чараларды комитеттер пландаштырышы боюнча сунуштамаларды иштеп чыгууну Жогорку Кеңештин Аппаратынын Кабыл алынган чечимдерди контролдоо бөлүмү жүзөгө ашырат.

Жүргүзүлгөн баа берүү боюнча натыйжалар (жыйынтык маалымат, комитеттин сунуштамалары жана аткаруу контролу) кол коюлган күндөн тартып он жумушчу күндөн кечиктирбестен Жогорку Кеңештин сайтына жайгаштырылат. Контролдук иш-милдеттерди ишке ашыруу чөйрөсүндө Жогорку Кеңештин ишине баа берүүнү пайдалануу максатында Жогорку Кеңештин комитеттеринин алдында ар түрдүү чөйрөлөрдөн адистердин жана эксперттердин (же эксперттик уюмдардын) ичинен эксперттик топтор түзүлүшү мүмкүн. Эксперттик топтордун курамы, эксперттерди тандоо (ишке тартуу) тартиби жана критерийлери жөнүндө жобону комитеттер өз алдынча бекитет.

Жогорку Кеңешке келип түшүп жаткан жарандардын жана уюмдардын арыздарын жана суроо-талаптарын талдоо мамлекеттик органдардын ишинин натыйжалуулугуна баа берүүнүн, мыйзамдарды жана мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун маанилүү элементи болуп саналат. Бул үчүн Жогорку Кеңештин Аппараты кайрылууларды жана арыздарды талдоо жол-жобосун иштеп чыгат жана ишке ашырат.

Жогорку Кеңештин Аппаратынын Илим-изилдөө борбору пландын мониторингин жана ага баа берүүнү жана комитеттер баа берүү иш милдеттерин ишке ашырышын жүргүзөт. Мониторинг ай сайын жүргүзүлөт, баа берүү сессиялык жылдын жыйынтыктары боюнча жүзөгө ашырылат. Сессиянын мезгилинде жүргүзүлгөн баа берүү иш чаралары жөнүндө маалыматты комитеттердин бөлүмдөрү квартал аяктагандан кийин Жогорку Кеңештин Аппаратынын Илим-изилдөө борборуна берет. Аппараттын Илим-изилдөө борбору сессиялык жылдын жыйынтыктары боюнча берилген материалдардын негизинде талдоо маалымдамасын даярдайт. Контролдук ишти жүзөгө ашыруунун алкагында баа берүүнү жүргүзүү боюнча тыянактары, сунуштары жана сунуштамалары бар талдоо маалымдамасын Жогорку Кеңештин Төрагасына берилет жана Жогорку Кеңештин Төрагасынын ар жылдагы отчетунда чагылдырылат.

Парламенттик контролдун статистикалык маалыматтарын жана натыйжаларын жалпылоону (анын ичинде жүргүзүлгөн контролдун жыйынтыктары боюнча сунуштамаларды иштеп чыгууну контролдоо) Жогорку Кеңештин Илим-изилдөө борбору жүзөгө ашырат.

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин
2019-жылдын 20-ноябрындагы № 3362-VI токтомуна

1-ТИРКЕМЕ

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын аткарылышына баа берүү боюнча МЕТОДИКАЛЫК КОЛДОНМО

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын аткарылышына баа берүү боюнча ушул методикалык колдонмо (мындан ары – методика) Жогорку Кеңештин комитеттери мыйзамдардын аткарылышына баа берүүнү жүргүзүшү аркылуу Жогорку Кеңештин контролдук иш-милдеттерин жүзөгө ашыруу тартибин, жол-жоболорун жана натыйжаларын аныктайт.

1. Жалпы жоболор

1. Методика парламенттик контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында Баа берүү методологиясын жана методдорун колдонуу концепциясынын негизинде Жогорку Кеңеш тарабынан иштелип чыкты.

2. Методика Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын (мындан ары – мыйзамдар) жана жакын мыйзамдардын аткарылышына баа берүү эрежелерин жана тартибин аныктайт.

3. Мыйзамдардын аткарылышына баа берүүнүн (мындан ары – баа берүү) негизги субъекти болуп Жогорку Кеңештин тармактык комитети (мындан ары – Комитет) саналат. Баа берүүнү жүргүзүүгө жарандык коомдун өкүлдөрү жана эксперттер тартылат.

4. Эгерде Жогорку Кеңештин чечими боюнча тармактык комитет жасаган баа берүү пленардык жыйналышка коюлса, биротоло баа берүүнү Жогорку Кеңеш аныктайт.

5. Баа берүүнүн объекти болуп мыйзамдарды жана жакын мыйзамдарды аткаруу саналат.

6. Мыйзамдарды ишке ашыруунун натыйжалуу-

лугун, мыйзамдын үзүрүн көрүүчүлөрдүн социалдык абалынын өзгөрүшүн аныктоого мүмкүндүк бере турган, атайын иштелип чыккан методология жана методдор баа берүүнүн өбөлгөлөрү болуп саналат.

7. Мыйзамдардын жана чечимдердин максаттарына жетишүү индикатору натыйжалардын көрсөткүчтөрү болуп саналат.

8. Баа берүү мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын аракетинин натыйжалуулугун жана майнаптуулугун жогорулатуу өбөлгөсү катары каралат.

9. Баа берүү төмөнкүдөй эки этап менен жүргүзүлөт:

1) мыйзамдын (мыйзамдардын) жана жакын мыйзамдардын аткарылышына баа берүү;

2) баа берүүнүн биринчи этабынын натыйжасында сунуштамаларга, маалыматтарга мамлекеттик бийлик органдарынын жана башка тараптардын мамилесин талдоо.

10. Баа берүүнүн натыйжалары ачык болуп саналат жана жалпыга маалымдоо каражаттарына жана Жогорку Кеңештин сайтына жарыяланууга тийиш.

2. Баа берүү үчүн мыйзамдарды тандоо принциптери жана жол-жоболору

11. Мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын кыйла санында экендигин эске алып, тандоо жолу менен аныкталуучу айрым ченемдик укуктук актыларга баа берилет.

12. Баа берүү «бир мыйзам – бир баа берүү» принциби боюнча гана эмес, ошондой эле башкаруунун жана коомдун жашоо-тиричилигинин окшош чөйрөлөрүн жөнгө салган жакын мыйзамдардын айрым ченемдерин изилдөө менен жүргүзүлүшү мүмкүн.

Мындай учурда, мыйзамдардын жакын жана бири-бирин толуктаган ченемдери рангаланат.

Мисалы, баа берилүүгө тийиш болгон жакын мыйзамды тандоодо ден соолукту коргоонун абалы, билим берүү, эмгек рыногун камсыз кылуу, жер мамилелери, экология, инвестицияларды тартуу, коомдук коопсуздукту камсыз кылуу сыяктуу жана бир нече мыйзамдар менен жөнгө салынуучу башка багыттар тандалышы мүмкүн.

13. Календардык жылда баа берилүүгө тийиш болгон мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын тизмегин комитеттер аныктайт жана Жогорку Кеңештин Төрагасы бекитет.

14. Календардык жылда баа берүүнүн кесипкөй ыкмасын жана сапатын камсыз кылуу максатында ар бир тармактык комитет кеминде бир мыйзамдын же бир жакын мыйзамдын аткарылышынын натыйжаларына баа бериши мүмкүн.

15. Баа берилүүгө тийиш болгон мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын тизмеги ар бир жылдын ноябрында жана баа берүү башталганга чейин кеминде бир ай мурда түзүлөт.

16. Ноябрьдын биринчи жумуш күнүндө ар бир комитет Жогорку Кеңештин депутаттарына, Өкмөт-

кө, Улуттук укук коргоочу институттарга жана коммерциялык эмес уюмдарга баа берилүүгө тийиш болгон мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын тизмегин тандоо боюнча сунуштарды киргизүүнү сунуш кылат.

17. Комитеттин (комитеттердин) бул кайрылуусу Жогорку Кеңештин расмий сайтына жайгаштырылат.

18. Кайрылуу жарыяланган күндөн тартып эки жума өткөндөн кийин комитеттер мыйзамдарды рангалоону жүргүзөт.

19. Мыйзамдын жана жакын мыйзамдардын рангы жарандардын социалдык суроо-талаптарына баа берүүнү жүргүзүү үчүн негиздөө учурунда маанилүүлүгү менен аныкталат, ага төмөнкүлөр кирет: мыйзамдардын коомдук таасиринин күтүлгөн натыйжалары, жарандардын иретке келтирилген даттанууларынын жана кайрылууларынын негизинде түзүлгөн Жогорку Кеңештин тармактык комитеттеринин сунуштамалары.

Рангалоо учурунда мыйзамда жана жакын мыйзамдарда козголуп жаткан коомдук мамилелер чөйрөсүндөгү кырдаал жагынан коомчулук тарабынан бийлик органдарына келип түшкөн сын-пикирлер, жалпыга маалымдоо каражаттарындагы макалалар, мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, эксперттик жамаат, коомдук уюмдар өткөрүүчү конференциялардын жана «тегерек столдордун» резолюциялары жана Кыргыз Республикасынын Акыйкатчысынын (Омбудсменинин), Кыйноолорду жана башка катаал адамгерчиликсиз же кадыр-баркты басмырлаган мамиленин жана жазанын түрлөрүн алдын алуу боюнча Кыргыз Республикасынын Улуттук борборунун Ар жылдагы жана атайын баяндамаларында камтылган маалыматтар, коммерциялык эмес жана укук коргоочу уюмдардын жана башкалар-

дын жарыялоолору эске алынат. Рангалоону жүргүзүү үчүн сунушталып жаткан форма (1.1-тиркеме) колдонулушу мүмкүн.

20. Баа берүү үчүн мыйзамды тандоодо Комитет Өкмөт менен консультация өткөрүшү мүмкүн. Мында Өкмөт Комитет менен бирдикте баа берүүнү жүргүзүүнү өз алдынча күн мурунтан демилгелей алат.

21. Ички рангалоону жүргүзгөндөн кийин комитеттер 15-ноябрга чейинки мөөнөттө Жогорку Кеңештин Төрагасына ар бир мыйзам жана жакын мыйзамдар боюнча баа берүүнү жүргүзүү үчүн жооптуу комитеттин мүчөсүн (мындан ары – Комитеттин жооптуу мүчөсү) көрсөтүү менен баа берилүүгө тийиш болгон мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын тизмегин киргизет.

22. Жогорку Кеңештин Төрагасы бардык комитеттер баа бериши үчүн мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын бирдиктүү тизмесин бир календардык жылдын ичинде бекитет.

23. Баа берилүүгө тийиш болгон мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын бирдиктүү тизмеги Жогорку Кеңештин ишинин календардык планына киргизилет жана Жогорку Кеңештин сайтына жарыяланат.

24. Кабыл алынган күндөн тартып кеминде бир жыл өткөн мыйзамдарга жана жакын мыйзамдарга баа берилүүгө тийиш.

25. Мыйзамдардын тизмеги жана алардын аткарылышына баа берүү графиги (1.2-тиркеме) Жогорку Кеңештин ишинин бекитилген календардык планына ылайык Өкмөткө берилет.

3. Баа берүүнү жүргүзүүнү уюштуруу

3.1. Баа берүүнү уюштуруу тартиби

26. Баа берилүүгө тийиш болгон мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын бирдиктүү тизмеги бекитилгенден кийин эки жуманын ичинде Комитеттин жооптуу мүчөсүнүн сунушу боюнча комитет Жумушчу топту түзөт, анын иш-милдеттеринин төмөнкүлөр кирет:

- баа берүүнү жүргүзүүгө Техникалык тапшырманы (мындан ары – Техникалык тапшырма) даярдоо жана кабыл алуу;
- баа берүү боюнча иш-чараларды жүргүзүүнү координациялоону жүзөгө ашыруу;
- мыйзамдарды аткаруунун күтүлгөн натыйжаларын тактоо (эгерде зарыл болсо);
- баа берүүнүн түпкү продуктуларын (баа берүүнүн натыйжалары боюнча маалымда-

маларды, Комитеттин чечиминин долбоорун ж.б.) талкуулоо жана кабыл алуу;

- баа берүү иш-чараларын жүргүзүү (эгерде чечим кабыл алынбаган болсо, баа берүү боюнча иш-чаралардын бүткүл комплексин жүргүзүүнү ишке тартылган эксперттерге бекитип берүү).

27. Жумушчу топко Комитеттин жооптуу мүчөсү башчылык кылат; анын курамына Жогорку Кеңештин тармактык жана башка комитеттеринин өкүлдөрү, көзкарандысыз эксперттер, жарандык оомдун өкүлдөрү кирет.

28. Жумушчу топтун курамына киргизилүүчү коммерциялык эмес уюмдардын өкүлдөрү жана

көзкарандысыз эксперттер мурда баа берилген уюмдардын сунуштоо каттары менен же табыштамачылар тарабынан ырасталуюучу же болбосо укук мамилелеринин тиешелүү чөйрөсүндөгү талдоо иштеринин тажрыйбасы менен ырасталуюучу тиешелүү чөйрөдөгү ишти жүзөгө ашыруу жагынан далилденген тажрыйбага ээ болууга тийиш.

29. Эгерде баа берүүнүн объекти тармактар аралык мүнөзгө ээ болсо, анда бириккен Жумушчу топ түзүлөт, ага Жогорку Кеңештин ар кыл комитеттеринин өкүлдөрү жана көзкарандысыз эксперттер, ушул чөйрө жагында иштеген жарандык коомдун өкүлдөрү кирет.

30. Техникалык тапшырманы иштеп чыгууну уюштуруу жактан колдоону Комитеттин ишин камсыз кылуучу бөлүм жүзөгө ашырат.

31. Баа берүү боюнча иштердин түрлөрүн жана көлөмдөрүн аныктоо үчүн Техникалык тапшырма түзүлөт.

32. Техникалык тапшырманын долбоору баа берүүнүн багыттарынын спецификасын жана тандалган мыйзамдарды же жакын мыйзамдарды эске алуу менен техникалык тапшырмага карата Талаптардын (1.3-тиркеме) негизинде иштелип чыгат.

33. Баа берүүнүн иш-чараларын жүргүзүү бөлүштүрүү боюнча Жумушчу топтун мүчөлөрүнө же коммерциялык эмес уюмга же эксперттердин тобуна (мындан ары – ишке тартылган эксперттер) жүктөлүшү мүмкүн. Варианттарды тандоо баа берүү объектинин татаалдыгына жана техникалык тапшырманын алкагында изилдөө талап кылынган маселелердин көлөмүнө байланыштуу жана Жумушчу топ менен бирдикте Комитеттин жооптуу мүчөсү тарабынан кабыл алынат.

34. Эгерде баа берүү боюнча иш-чараларды жүргүзүүнү ишке тартылган эксперттерге жүктөө чечими кабыл алынган болсо, анда аларды ишке тартуу конкурстун негизинде жүргүзүлөт, аны баа берүүнү жүргүзүү үчүн жооптуу Комитеттин суроо-талабы боюнча, мыйзамдарга ылайык Жогорку Кеңештин Аппараты уюштурат. Баа берүүнүн максаттары, мөөнөттөрү же башка Параметрлер Жогорку Кеңештин Аппаратынын өкүлдөрү жана белгиленген жол-жоболор боюнча тандалган эксперттер кол коюучу Техникалык тапшырманы тиркөө менен келишимде аныкталат.

35. Жумушчу топко жана баа берүүнү ишке ашырып жаткан ишке тартылган эксперттерге уюштуруу жана маалыматтык колдоону Жогорку Кеңештин Аппараты көрсөтөт.

3.2. Баа берүүнүн биринчи этабы боюнча иш-чараларды жүргүзүү

36. Жумушчу топ же болбосо ишке тартылган эксперттер Техникалык тапшырмага ылайык баа берүүнүн методологиясын иштеп чыгат, ал баа берүү боюнча иш-чараларды жүргүзүү өбөлгөлөрүнүн тизмегин жана географиясын камтыйт.

37. Маалымат алуу булактары аныкталат, аларды иштеп чыгуу учурунда маалымат булактарынын болжолдуу тизмеги (1.4-тиркеме) колдонулушу

мүмкүн, талап кылынган документтердин тизмеги түзүлөт, баа берүүнү жүргүзүүгө көмөктөшө турган материалдарды чогултуу жүргүзүлөт.

38. Жумушчу топ тиешелүү ченемдик укуктук актыларды кабыл алуу стадиясында, эң ириде, маалымат-негиздемелерде жана мыйзамдарды кабыл алуу демилгечилеринин билдирүүлөрүндө берилген баа берилип жаткан мыйзамдын

же жакын мыйзамдын күтүлгөн максаттарын жана натыйжаларын талдайт. Эгерде мыйзамдын натыйжалары жана максаттары баа берүүнүн жүрүшүндө алардын жетишкендиктерин аныктоо үчүн жетишсиз болуп саналса, анда Жумушчу топ аларды тактайт жана кең-кесири аныктайт. Бул иш Өкмөттүн өкүлдөрүн жана мыйзамдардын демилгечилерин чакыруу менен, эгерде кийинкиси мүмкүн болуп саналса, Жумушчу топтогу дискуссия аркылуу жүргүзүлүүгө тийиш.

39. Жумушчу топ же ишке тартылган эксперттер пикир сурамжылоону жүргүзүү үчүн уюмдардын жана адамдардын тизмесин түзөт. Бул тизмеге, маселелердин мүнөзүнө жараша, жарандардын кайрылуулары келип түшкөн Жогорку Кеңештин иштеп жаткан депутаттары, мамлекеттик бийлик органдарынын, жергиликтүү өз алдынча башка-

руу органдарынын, коммерциялык эмес уюмдардын, бизнес-түзүмдөрдүн өкүлдөрү, эксперттер калк жана башкалар кириши мүмкүн.

40. Баа берүүнү жүргүзүү үчүн баа берүүнүн биринчи этабынын предметтеринин, маселелеринин жана өбөлгөлөрүнүн сунушталган тизмеги (1.5-тиркеме) колдонулушу мүмкүн же болбосо баа берилүүчү объекттин спецификасын эске алуу менен өзүнүн тизмеги иштелип чыгышы мүмкүн.

41. Жумушчу топ же ишке тартылган эксперттер Техникалык тапшырмада аныкталган, эки айдан ашпаган мөөнөттүн ичинде маалыматтарды талдоону жана жалпылоону жүргүзөт жана бекитилген форма (1.7-тиркеме) боюнча маалымдаманы Жумушчу топтун кароосуна берет.

3.3. Баа берүүнүн биринчи этабынын натыйжаларын кароо

42. Жумушчу топ мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына тапшырмалар чагылдырыла турган баа берүүнүн натыйжалары боюнча Комитеттин чечиминин долбоорун жана мыйзамдарды ишке ашырууга тартылган башка тараптарга сунуштамаларды иштеп чыгат. Тапшырмалар жана сунуштамалар төмөнкүдөй маселелерди козгошу мүмкүн:

- мыйзамга караштуу ченемдик укуктук жана ведомстволук актыларга өзгөртүүлөрдү киргизүү;
- финансылоо практикасын өркүндөтүү;
- укук колдонуу практикасын өркүндөтүү;
- ведомстволор аралык жана сектор аралык өз ара аракеттенүүнү өркүндөтүү;
- баа берилип жаткан мыйзамдарга өзгөртүүлөрдү киргизүү ж.б.

43. Жумушчу топтун маалымдамасын алгандан кийин бул маселе Комитеттин, ал эми зарылчылык болгон учурда, башка комитеттердин да жыйналышында каралат.

44. Эгерде Жогорку Кеңештин кошумча тапшырмалары жок болсо, баа берүү боюнча биротоло чечимди түздөн-түз Комитет кабыл алат, андан соң Жогорку Кеңештин Төрагасына кабарлайт жана аткаруу үчүн Өкмөткө берет. Комитеттерге баа берүүнүн биринчи этабынын натыйжалары боюнча чечимди 15-мартка чейин кабыл алуу сунушталат.

3.4. Экинчи этап боюнча иш-чараларды жүргүзүү

45. Баа берүүнүн биринчи этабынын натыйжалары боюнча чечим кабыл алынгандан алты ай өткөндөн кийин жумушчу топ баа берүүнүн экинчи этабын жүргүзөт, ал тапшырмаларды жана сунуштамаларды Өкмөт жана башка тараптар аткарышын талдоодо турат.

46. Экинчи этапты жүргүзүү үчүн баа берүүнүн биринчи этабында кабыл алынган Комитеттин чечимин жүзөгө ашыруу боюнча аткаруу жана пландаштырылган чаралар жөнүндө Өкмөттөн жана башка тараптардан алынган маалымат талданат. Баа берүүнүн экинчи этабынын маселелеринин жана өбөлгөлөрүнүн сунуш кылынган тизмеги (1.6-тиркеме) колдонулушу мүмкүн.

3.5. Экинчи этаптын натыйжаларын кароо

47. Экинчи этаптын иш-чараларынын натыйжалары боюнча Жумушчу топ же ишке тартылган эксперттер маалымдаманы иштеп чыгат. Баа берүүнүн экинчи этабынын натыйжалары боюнча маалымдаманын сунушталып жаткан түзүмү (1.8-тиркеме) колдонулушу мүмкүн. Бул документ Жумушчу топтун жыйналышында талкууланат жана кабыл алынат жана Комитеттин чечиминин долбоору менен бирге тармактык Комитеттин кароосуна 1-октябрга чейин киргизилет.

48. Өкмөт баа берүүнүн биринчи этабынын сунуштамаларынын көпчүлүгүн аткарбаган учурда, Комитет маселени Жогорку Кеңештин пленардык жыйналышына киргизүү жөнүндө чечим кабыл алышы мүмкүн.

49. Эгерде баа берүүнүн жыйынтыктары жөнүндө маселе Жогорку Кеңештин пленардык жыйналышында каралып жатса, анын баяндамачысы болуп Комитеттин төрагасы же Комитеттин жооптуу мүчөсү саналат.

50. Пленардык жыйналышта кароонун натыйжалары боюнча Жогорку Кеңеш токтомо кабыл алат.

51. Өкмөттүн иши жөнүндө Кыргыз Республикасынын Премьер-министринин ар жылдагы (тиешелүү мезгил үчүн) отчетуна баа берилген учурда, Жогорку Кеңеш мыйзамдардын аткарылышына баа берүүнүн натыйжаларына ойдогудай мамиле кылууга Өкмөттүн кудуретин эске алат.

4. Баалоону финансылык жана материалдык-техникалык камсыз кылуу

52. Баа берүү Республикалык бюджеттин же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган башка булактардын эсебинен жүргүзүлөт.

53. Республикалык бюджеттин каражаттарын пайдалануу үчүн баа берүү маселесин Жогорку Кеңештин ишинин календардык планына кир-

гизүү жана Республикалык бюджетти бекитүү процесси синхрондоштурулууга тийиш.

54. Баа берүүнү жүргүзүүнү финансылык, уюштуруу, материалдык-техникалык жактан камсыз кылууну Жогорку Кеңештин Аппараты Республикалык бюджетте каралган каражаттардын чектеринде жүзөгө ашырат.

5. Баа берүүнү жүргүзүүнү маалыматтык жана укуктук колдоо

55. Баа берүүнү жүргүзүүгө маалыматтык колдоону Жогорку Кеңештин Аппараты, Өкмөт, мамлекеттик органдар көрсөтөт.

56. Баа берүүнү жүргүзүү учурунда Өкмөттүн, мамлекеттик органдардын жана Улуттук статистика комитетинин маалыматтары, жалпыга маалымдоо каражаттарынан, коомдук уюмдардан, эл аралык рейтингден алынган маалыматтар колдонулушу мүмкүн.

Улуттук статистика комитетинин маалыматтары милдеттүү түрдө колдонулууга тийиш.

57. Талап кылынган маалыматты алуу үчүн Комитет, жумушчу топтун же ишке тартылган эксперттердин сунушу боюнча, Өкмөткө тиешелүү суроо-талаптарды жөнөтөт.

58. Кошумча маалыматты алуу үчүн ачык булактардагы, анын ичинде Интернет тармагындагы маалыматтар колдонулушу мүмкүн.

59. Жогорку Кеңештин Аппараты маалыматтары рангалоону калыптандыруу учурунда, ошондой эле баа берүүнү жүргүзүү учурунда колдонулуучу жарандардын кайрылууларын жана даттанууларын чогултууну жана иретке келтирүүнү камсыз кылат.

6. Баа берүүнүн натыйжаларына мамлекеттик органдын мамилеси

60. Баа берүүнүн биринчи этабынын натыйжаларынын негизинде Өкмөт мыйзамдарды же жакын мыйзамдарды ишке ашыруунун сапатын жакшыртуу боюнча тиешелүү планды (мындан ары – План) эки жумалык мөөнөттө даярдайт.

61. Пландын көчүрмөсү маалымат үчүн Жогорку Кеңештин тармактык комитетине берилет, ал эми Планды аткарууну Өкмөттүн Аппараты уюштурат.

62. Планга бардык зарыл аракеттер, анын ичинде зарыл болгон учурда иштин уюштуруу процесстериндеги өзгөртүү маселелери, мыйзамдарды ишке ашыруу ыкмаларын жана процесстерин ыктымалдуу оңдоп-түзөлөөр, ишке ашыруу стратегиясына карата түзөтүүлөр, ички бюджеттик каражаттарды бөлүштүрүү жана мыйзамдарды же жакын мыйзамдарды аткарууну жакшыртууга багытталган башка чаралар киргизилет.

63. Пландын аткарылышын координациялоону Өкмөттүн Аппаратынын тармактык бөлүмдөрү жүзөгө ашырат.

64. Өкмөт жана мамлекеттик органдар мыйзамдарды жана жакын мыйзамдарды ишке ашыруунун сапатын жакшыртуу, келечектүү жана учурдагы ишти пландаштыруу жана иш процесстерин уюштуруу үчүн баа берүүнүн натыйжаларын жана сунуштамаларын колдонот.

65. Ишке ашыруунун натыйжалары жумушчу топко жазуу жүзүндө жөнөтүлүүгө жана комитеттин же Жогорку Кеңештин чечиминде белгиленген мөөнөттө комитеттин жыйналышында баяндалууга тийиш.

Тиркеме 1.1

Баа берилүүгө тийиш болгон мыйзамдарды рангалоону жүргүзүү үчүн СУНУШТАЛУУЧУ ФОРМА

Баа берүүнү жүргүзүүнүн максатка ылайыктуулугу	Баллдар (беш баллдык шкала боюнча)
Мыйзамдын аракети (аракетсиздиги) жөнүндө маселени комитетте кароонун тездиги	
Мыйзамдын чөйрөсүнө тиешелүү маселелер боюнча жарандардын даттанууларынын жана кайрылууларынын саны	
Өлкөнүн учурдагы артыкчылыктарына дал келиши	
Өлкөнү өнүктүрүүнүн келечектүү артыкчылыктарына дал келиши	
Кыргыз Республикасынын Омбудсменинин маалыматтарына ылайык, мыйзамдын ченемдерин колдонуу учурунда мыйзамдын ченемдеринин адам укуктары сакталышына терс таасири	
Мыйзам кабыл алынган күндөн тартып кеминде бир жыл өттү.	
Баллдардын суммасы:	

Тиркеме 1.2

Мыйзамдардын аткарылышына баа берүүнү жүргүзүүнүн БОЛЖОЛДУУ ГРАФИГИ

Мөөнөттөр	Аракеттер	Жооптуулар
ноябрь	Баа берилүүгө тийиш болгон мыйзамдардын жана жакын мыйзамдардын тизмегин аныктоо	Комитет
декабрдын биринчи жумушчу күнүнө чейин	Жогорку Кеңеш баа берүүнү жүргүзүү пландаштырылып жаткан мыйзамдардын тизмесин Өкмөткө берет	Жогорку Кеңештин Аппараты
декабрь	Өкмөт мыйзамдардын аткарылышы боюнча отчеттук документтерди тиешелүү комитеттерге берет	Өкмөт
декабрдын биринчи жумушчу күнүнө чейин	Комитет комитеттин жооптуу мүчөсүн аныктайт жана андан соң жумушчу топту түзөт.	Комитет
декабрь	Жогорку Кеңештин Аппараты эксперттерди тартууга (зарыл болгон учурда) конкурсту (тендерди) уюштурат жана өткөрөт	Жогорку Кеңештин Аппараты
декабрь – февраль	Жумушчу топ же ишке тартылган эксперттер баа берүүнүн биринчи этабы боюнча иш-чараларды жүргүзөт	Жумушчу топ, ишке тартылган эксперттер
марттын биринчи жумушчу күнүнө чейин	Жумушчу топ баа берүүнүн биринчи этабынын натыйжалары боюнча маалымдаманы карайт жана жеткире иштеп чыгат	Жумушчу топ
15-мартка чейин	Комитет жыйналышта маалымдаманы карайт жана чечим кабыл алат, натыйжалар маалымдоо тартибинде Жогорку Кеңештин Төрагасына жана аткаруу үчүн Өкмөткө жөнөтүлөт	Комитет
август – сентябрь	Жумушчу топ же ишке тартылган эксперттер Өкмөт жана башка тараптар баа берүүнүн биринчи этабынын сунуштамаларын аткаргандыгын талдайт	Жумушчу топ, ишке тартылган эксперттер
сентябрь – октябрь	Жумушчу топ баа берүүнүн экинчи этабынын натыйжалары боюнча маалымдаманы карайт жана жеткире иштеп чыгат	Жумушчу топ, ишке тартылган эксперттер
октябрь	Комитет жыйналышта маалымдаманы карайт жана чечим кабыл алат, натыйжалар Жогорку Кеңештин Төрагасына жана Өкмөткө жөнөтүлөт. Комитет баа берүүнүн натыйжаларынын маселесин Жогорку Кеңештин пленардык жыйналышына киргизүү жөнүндө чечимди кабыл ала алат	Комитет
октябрь – ноябрь	Жогорку Кеңеш баа берүүнүн натыйжаларын карайт (зарыл болгон учурда)	Жогорку Кеңеш, Комитеттин жооптуу мүчөсү

Тиркеме 1.3

Техникалык тапшырмага

ТАЛАПТАР

Техникалык тапшырма – бул мыйзамдын/жакын мыйзамдын аткарылышынын натыйжалуулугун аныктоо үчүн комитет изилдөөнү Жумушчу топко тапшырган баа берүүнүн багыты, негизги параметрлери жана маңызы жөнүндө жыйынды маалымат.

Бөлүмдөрдүн мазмуну

А. Баа берилип жаткан мыйзам/жакын мыйзам жөнүндө маалымат

1. Мыйзамдын (мыйзамдардын) аталышы, кабыл алуу датасы жана түзөтүүлөрдү киргизүү таржымалы, эгерде булар бар болсо, демилгечи/демилгечилер жөнүндө маалыматтар;
2. Мыйзамдын (мыйзамдардын) колдонулушунун чөйрөсү;
3. Маалымкат-негиздемеде, кабыл алуу стадиясында демилгечилердин сүйлөгөн сөздөрүндө, адистешкен экспертизанын корутундуларында, ЖСТТда (эгерде колдонууга мүмкүн болсо) баяндалган максаттар жана күтүлгөн натыйжалар жөнүндө кыскача маалымат;

4. Мамлекеттик программаларга шайкештик;

Б. Баа берүүнүн параметрлери

- 5) Баа берүүнүн максаттары, милдеттери, объектери жана маңызы (баа берүүнүн сунушталуучу маңызы, 18-пунктту караңыз);
- 6) Жумушчу топтун мүчөлөрүнө жана ишке тартылган эксперттерге карата квалификациялык талаптар;
- 7) Түпкү продуктулардын тизмеси жана аларды берүү мөөнөттөрү.

Тиркеме 1.4

Мыйзамдарды жана жакын мыйзамдарды аткаруунун натыйжаларына баа берүү үчүн маалымат булактарынын БОЛЖОЛДУУ ТИЗМЕГИ

1. Өкмөттүн отчету.
2. Өтө зарыл маселелер боюнча депутаттарга калктын кайрылууларынын иретке келтирилген маалыматтары.
3. Мамлекеттик органдардан, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынан жана мыйзамдарды ишке ашырууга катышкан же болбосо кайрымдуулукту алуучу болуп саналган башка уюмдардан маалыматты суратуу жана талдоо.

4. Калктын жана/же калктын айрым топторунун пикирин Интернет-сурамжылоо.
5. Жалпыга маалымдоо каражаттарындагы макалалар.
6. Мыйзамдарды ишке ашыруу жөнүндө маалыматы бар адамдар менен интервью.
7. Бириккен Улуттар Уюмунун Туруктуу өнүктүрүү максаттарында баяндалган сунуштамалар.
8. Социологиялык пикир сурамжылоонун маалыматтары.

Эскертүү: Эксперттер баа берүүнү жүргүзүү учурунда башка булактардагы маалыматтарга, анын ичинде талдоо документтерине, изилдөөлөрдү жүргүзүү жөнүндө отчетторго, эксперттик корутундуларга, алар ушул чөйрөдөгү тажрыйбасы эксперттик коомдоштук тарабынан таанылган уюмдар же болбосо адамдар тарабынан жүргүзүлгөн шартта, ал эми методология белгилүү болгондо, изилдөөнүн натыйжаларына шилтеме жасай алат.

Тиркеме 1.5

Баа берүүнүн биринчи этабынын предметтеринин, маселелеринин жана өбөлгөлөрүнүн СУНУШТАЛУУЧУ ТИЗМЕГИ

№	Предметтер жана маселелер	Баа берүү иш-чаралары
№ 1 предмет Мыйзамдын ченемдерине шайкештиги жагынан укук колдонуу практикасы		
1.1.	Документ практикада кандай ишке ашырылып жатат	Ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардан алынган маалыматты талдоо, фокустук жолугушуулар аркылуу укук колдонуучулардын өкүлдөрүнүн жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо
1.2.	Документ күчүнө киришине карата даярдоо иши кандай түрдө жүргүзүлгөн	Ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардан алынган маалыматты талдоо, фокустук жолугушуулар аркылуу укук колдонуучулардын өкүлдөрүнүн жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо
1.3.	Кайсы ченемдер ишке ашырылбай жатат/толук көлөмдө ишке ашырылбай жатат	Ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардан алынган маалыматты талдоо, фокустук жолугушуулар аркылуу укук колдонуучулардын өкүлдөрүнүн жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо; милдеттендирүү каттары жана жазык иштери боюнча Башкы прокуратуранын маалыматтары ж.б.
№ 2 предмет Финансылык камсыз кылуу		
2.	Документтен келип чыккан иш-чаралар иш жүзүндө финансылык жактан канчалык камсыз кылынган (толук көлөмдө/жарым-жартылай/камсыз кылынган эмес; создуктуруу менен/өз учурунда)	Ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардан алынган маалыматты талдоо; Финансы министрлигинин маалыматтарын талдоо; фокустук жолугушуулар аркылуу укук колдонуучулардын, Финансы министрлигинин өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо
№ 3 предмет Кабыл алуу этабында билдирилген максаттарга жана үмүт-тилектерге таянуу менен мыйзамдын ченемдерин ишке ашыруудан таасир		
3.1.	Мыйзамды кабыл алуу учурунда кандай үмүт-тилектер болгон, үмүт-тилерге жетишүүнү аныктоого тийиш болгон индикаторлор	Маалымкат-негиздеменин жана кабыл алуу этабында жасалган демилгечилердин жана кызмат адамдарынын билдирүүлөрүнүн негизинде жана/же демилгечилердин катышуусу менен жумушчу топ калыбына келтирген үмүт-тилектерди жана индикаторлорду тактоо

№	Предметтер жана маселелер	Баа берүү иш-чаралары
3.2.	Демилгечилердин билдирилген үмүт-тилектерине таянуу менен документ укуктук мамилелер чөйрөсүндөгү кырдаалга кандай таасир этти (оң/терс/таасир эткен жок)	Социологиялык пикир сурамжылоо; фокустук жолугушууларда кызмат адамдарынын, эксперттердин жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо; статистикалык маалыматтарды талдоо
3.3.	Документ кабыл алуунун бенефициарлары болуп саналган жактарга, анын ичинде гендердик маселелердин, калктын ар кыл чабал топторунун жана башкалардын көз карашынан кандай таасир этти	Маалымкат-негиздеменин жана кабыл алуу этабында жасалган демилгечилердин жана кызмат адамдарынын билдирүүлөрүнүн негизинде үмүт-тилектерди жана индикаторлорду тактоо; социологиялык пикир сурамжылоо (анын ичинде бенефициарлардын арасында); фокустук жолугушууларда кызмат адамдарынын, эксперттердин жана жарандык коомдук өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо; статистикалык маалыматтарды талдоо
3.4.	Билдирилген үмүт-тилектерге жетишүүнүн көз карашынан алганда документ жана анын айрым ченемдери канчалык акталган	Фокустук жолугушуулар аркылуу кызмат адамдарынын, эксперттердин жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо
№ 4 предмет Мыйзамды ишке ашыруунун жүрүшүндө адамдын жана жарандын укуктарын, жарандардын мыйзамдуу кызыкчылыктарын сактоо		
4.1.	Документ Кыргызстанда, анын ичинде гендердик маселелердин, калктын ар кыл чабал топторунун көз карашынан алганда адам укуктарын сактоого канчалык оң же терс таасир этти	Мамлекеттик органдардын жана улуттук укук коргоо институттарынын материалдарын талдоо; фокустук жолугушуулар аркылуу кызмат адамдарынын, эксперттердин жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо; статистикалык маалыматтарды талдоо
4.2.	Укук колдонуу практикасы жана мыйзамга караштуу актылар адам укуктарынын чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын эл аралык милдеттенмелерине канчалык шайкеш келген	Кыргыз Республикасы кошулган тиешелүү чөйрөдөгү эл аралык документтерди талдоо; Өкмөттөн жана/же ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардан маалымат; улуттук укук коргоо институттарынан маалымат; фокустук жолугушууларда берилген, адам укуктарын коргоо чөйрөсүндө иштеген коммерциялык эмес уюмдардан жана көзкарандысыз эксперттерден маалымат
№ 5 предмет Мыйзамга караштуу актылардын баа берилип жаткан мыйзамга шайкештиги		
5.1.	Мыйзамга караштуу кайсы актылар (ЧУА жана ведомстволук документтер) документти аткаруу үчүн кабыл алынган жана кабыл алынган эмес (жана эмне үчүн)	Өкмөттөн жана/же ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардан алынган маалыматтарды талдоо; фокустук жолугушуулардын алкагында кызмат адамдарынын пикирин сурамжылоо
5.2.	Мыйзамга караштуу актылар документке шайкеш келеби, карама-каршы келеби (эмнеси менен)	Мыйзамга караштуу актыларды талдоо; фокустук жолугушууларда эксперттердин жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо; милдеттендирүү каттары, жазык иштери жана башкалар боюнча Башкы прокуратуранын маалыматтары

№	Предметтер жана маселелер	Баа берүү иш-чаралары
5.3.	Мамлекеттик бийлик органдарына, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына жана кызмат адамдарына мыйзамдардан келип чыкканга караганда көп ыйгарым укуктарды берген мыйзамга караштуу актылардын ченемдери барбы	Мыйзамга караштуу актыларды талдоо; фокустук жолугушууларда эксперттердин жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо; милдеттендирүү каттары, жазык иштери жана башкалар боюнча Башкы прокуратуранын маалыматтарын талдоо
5.4.	Мыйзамга караштуу актыларда ачылбаган жана ушундан улам аткарылбаган мыйзам ченемдери барбы	Мыйзамга караштуу актыларды талдоо; фокустук жолугушууларда кызмат адамдарынын, эксперттердин жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн пикирин сурамжылоо; Башкы прокуратуранын маалыматтарын талдоо
№ 6 предмет Ведомстволор аралык өз ара аракеттенүү		
6.1.	Как было организовано межведомственное взаимодействие для реализации оцениваемого закона	Опрос должностных лиц органов государственной власти, органов местного самоуправления (если приемлемо), представителей некоммерческих организаций и независимых экспертов, сделанный на фокусных встречах; официальная информация от Правительства и/или уполномоченных государственных органов; данные независимых аналитических документов
6.2.	Какие были сложности и препятствия на уровне официального закрепления межведомственного взаимодействия	Опрос должностных лиц органов государственной власти, органов местного самоуправления (если приемлемо), представителей некоммерческих организаций и независимых экспертов, сделанный на фокусных встречах; официальная информация от Правительства и/или уполномоченных государственных органов; данные независимых аналитических документов
6.3.	Какие были сложности и препятствия на практике	Опрос должностных лиц органов государственной власти, органов местного самоуправления (если приемлемо), представителей некоммерческих организаций и независимых экспертов, сделанный на фокусных встречах; официальная информация от Правительства и/или уполномоченных государственных органов; данные независимых аналитических документов
№ 7 предмет Колдонуудагы мамлекеттик программаларда чагылдырылган стратегиялык артыкчылыктарга мыйзамдын ченемдеринин шайкештиги		
	Мыйзамдын ченемдери ушул учурга карата колдонулуп жаткан мамлекеттик программаларда чагылдырылган стратегиялык артыкчылыктарга канчалык шайкеш келет, карама-каршылыктар барбы	Мамлекеттик программаларды талдоо; фокустук жолугушууларда жасалган мамлекеттик бийлик органдарынын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын (эгерде алгылыктуу болсо) кызмат адамдарынын, коммерциялык эмес уюмдардын өкүлдөрүнүн жана көзкарандысыз эксперттердин пикирин сурамжылоо;

Тиркеме 1.6

Баа берүүнүн экинчи этабынын маселелеринин жана өбөлгөлөрүнүн СУНУШТАЛУУЧУ ТИЗМЕГИ

№	Маселелер	Баа берүү иш-чаралары
1.	Укук колдонуу практикасын өркүндөтүү үчүн субъекттер үч айдын ичинде кандай чараларды көрдү	Өкмөттүн жана ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын маалыматтарын талдоо
2.	ЧУАга өзгөртүүлөрдү киргизүү үчүн кандай чаралар көрүлдү же көрүү пландаштырылып жатат	Өкмөттүн жана ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын маалыматтарын талдоо
3.	Адамдын укуктарын жана мыйзамдуу таламдарын калыбына келтирүү үчүн кандай чаралар көрүлдү	Өкмөттүн жана ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын маалыматтарын талдоо; улуттук укук коргоо институттарынан жана коммерциялык эмес уюмдардан алынган маалыматтарды талдоо; Башкы прокуратуранын маалыматтарын талдоо
4.	Баа берүүнүн натыйжалары боюнча маалымдамада айтылган маалыматтарга кандайдыр бир ойдо жок (оң же терс) натыйжа барбы	Жумушчу топтун жана Комитеттин эксперттик тобунун мүчөлөрүнүн жолугушууларында талкуулоо

Тиркеме 1.7

Баа берүүнүн биринчи этабынын натыйжалары боюнча маалымдаманын мазмунуна жана түзүмүнө карата

ТАЛАПТАР

Маалымдама негизги тексттен (25 беттен ашык эмес), текстин кыскартылган версиясынан (5 беттен ашык эмес) жана тиркемелерден (лимиттелбеген көлөм) турууга тийиш. Маалымдама төмөнкүдөй бөлүмдөрдү жана бөлүктөрдү камтууга тийиш:

Титулдук барак – «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши» органын аталышын, тиешелүү комитеттин аталышын, жумушчу топтун аталышын, «Мыйзамдын/жакын мыйзамдын аткарылышына баа берүүнүн натыйжалары боюнча маалымдама» форматында маалымдаманын аталышын, даярдалган датаны, өткөрүү ордун (Бишкек шаары) камтыйт.

Аннотация – бул бөлүм маалымдаманын мазмунунун жана багытынын кыскача түшүндүрмөсүн камтыйт.

Мазмуну – беттерин көрсөтүү менен бөлүмдөрдүн аталышы.

1-бөлүм. Баа берүүнүн негиздемеси – бул бөлүм баа берүүнүн Кыргыз Республикасынын Конституциясына, мыйзамдарга, Жогорку Кеңештин релеванттык токтомдоруна жана тиешелүү мыйзамга/жакын мыйзамга карата комитеттин тиешелүү чечимине шайкештиги жөнүндө маалыматты камтыйт. Ошондой эле бөлүм баа берүү үчүн мыйзамды/жакын мыйзамды тандоонун түшүндүрмөсүн камтыйт.

2-бөлүм. Баа берүүнүн методологиясы жана аны уюштуруу – бул бөлүм жумушчу топту түзүү жана анын иштеши жөнүндө, географиялык камтууну, колдонулган өбөлгөлөрдү жана башкаларды көрсөтүү менен баа берүүнүн методологиясы жөнүндө маалыматтарды камтыйт. Бул бөлүм ошондой эле баа берүүнүн жүрүшүндө ар түрдүү тараптардын катышуусу, анын ичинде ыктымалдуу көмөктөшүүсү жана/же каршылык кылышы жөнүндө маалыматтарды камтыйт. Эгерде баа берүү иш-чараларынын бүткүл комплекси ишке тартылган тарап (коммерциялык эмес уюм же көзкарандысыз эксперттердин тобу) тарабынан аткарылган болсо, анда ошондой эле ал жөнүндө кыскача маалымат камтылат.

3-бөлүм. Мыйзам/жакын мыйзамдар жөнүндө маалыматтар – бул бөлүм мыйзам/жакын мыйзам (кабыл алуу датасы, өзгөртүүлөрдү киргизүү датасы, демилгечилер), мыйзамдын (мыйзамдардын) багыты жөнүндө маалымдоочу маалыматты, аларды кабыл алуу максаттарын жана аларды кабыл алуу учурунда мыйзам чыгаруучу ойлогон күтүлгөн натыйжаларды жана колдонуудагы мамлекеттик программалар менен стратегияларга шайкештигин камтыйт.

4-бөлүм. Баа берүүнүн натыйжалары – бул бөлүм Техникалык тапшырмада аныкталган предметтерге таянуу менен баа берүү иш-чараларынын жүрүшүндө айкындалган маалыматтар жөнүндө маалыматты камтыйт.

5-бөлүм. Тыянактар – бул бөлүм баа берүүнүн ар бир предмети боюнча айкындалган тенденциялардын тизмесин камтыйт.

6-бөлүм. Сунуштамалар – бул бөлүм укук колдонуу жана/же мыйзамдын (мыйзамдардын) өзүн өркүндөтүүгө багытталган сунуштардын тизмесин, тиркемелер арналган даректерди көрсөтүү менен ар кандай коштоочу чараларды камтыйт.

7-бөлүм. Негизги терминдер – бул бөлүм маалымдамада колдонулган атайын терминдердин тизмегин камтыйт.

Тиркемелер. Милдеттүү тиркемелерге төмөнкүлөр кирет: мыйзамга/жакын мыйзамга баа берүүнү жүргүзүү жөнүндө комитеттин чечими, жумушчу топтун курамы, Техникалык тапшырма. Ошондой эле жумушчу топ жарыяга киргизүү керек деп эсептеген башка релеванттык тиркемелерди камтышы мүмкүн. Кийинки жарыялоо учурунда маалымдама комитеттин тиешелүү чечими менен толукталат.

Тиркеме 1.8

Баа берүүнүн экинчи этабынын натыйжалары боюнча маалымдаманын мазмунуна жана түзүмүнө

ТАЛАПТАР

Маалымдама негизги тексттен (15 беттен ашык эмес), текстин кыскартылган версиясынан (3 беттен ашык эмес) жана тиркемелерден (лимиттелбеген көлөм) турууга тийиш. Маалымдама төмөнкүдөй бөлүмдөрдү жана бөлүктөрдү камтууга тийиш:

Титулдук барак – органдын аталышын камтыйт – «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши» органынын аталышын, тиешелүү комитеттин аталышын; жумушчу топтун аталышы, «Мыйзамдын/жакын мыйзамдын аткарылышына баа берүүнүн натыйжаларына тараптардын мамилесине көз салуу жөнүндө маалымдама» форматында маалымдаманын аталышы, даярдалган дата, өткөрүү орду (Бишкек шаары).

Аннотация – бул бөлүм маалымдаманын мазмунун жана багытынын кыскача түшүндүрмөсүн, биринчи этаптын маалымдамасы менен байланышты камтыйт.

Мазмуну – беттерин көрсөтүү менен бөлүмдөрдүн аталышы.

1-бөлүм. Мыйзамдын/жакын мыйзамдын аткарылышына баа берүү жөнүндө маалымат – бул бөлүм биринчи этаптын натыйжалары, тыянактары жана сунуштамалары жана баа берүүнүн биринчи этабын уюштуруу жөнүндө кыскача маалыматты камтыйт.

2-бөлүм. Методология – бул бөлүм баа берүүнүн биринчи этабынын сунуштамаларына жана комитеттин чечимдерине тараптардын мамилесине көз салуу үчүн колдонулган өбөлгөлөрдүн тизмегин камтыйт.

3-бөлүм. Тараптардын мамилеси – бул бөлүм баа берүүнүн биринчи этабынын сунуштамаларына жана комитеттин чечимдерине Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн, мамлекеттик бийлик органдарынын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жана башка тараптардын мамилеси жөнүндө маалыматты камтыйт.

2-ТИРКЕМЕ

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик программаларын ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүү боюнча

МЕТОДИКАЛЫК КОЛДОНМО

Ушул Мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүү боюнча методикалык колдонмо (мындан ары – Методика) Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши (мындан ары – Жогорку Кеңеш) бекиткен жалпы мамлекеттик өнүктүрүү программаларына, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн ишинин программасын ишке ашыруу үчүн Кыргыз Республикасынын Өкмөтү (мындан ары – Өкмөт) бекиткен программаларга баа берүү ыкмаларын жана тартибин аныктайт.

1. Жалпы жоболор

1. Методика парламенттик контролдоо иш-милдеттерин ишке ашыруунун алкагында Жогорку Кеңеш баа беришинин методологиясын жана методдорун колдонуу Концепциясынын бир бөлүгү болуп саналат жана мамлекеттик программалардын натыйжаларына баа берүүнү жүргүзүү ыкмаларын жана тартибин аныктайт.

2. Методика Кыргыз Республикасынын мамлекеттик программаларын ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүүнү жүргүзүү эрежелерин жана жол-жоболорун камтыйт.

3. Мамлекеттик программага баа берүүнүн субъекти болуп Жогорку Кеңештин ишке тартылган эксперттерге баа берүүнү жүргүзүүгө заказ үчүн жооптуу болгон тармактык комитети саналат. Баа берүүнү жүргүзүү зарылчылыгы болгон учурда көзкарандысыз эксперттерди, ошондой эле Жогорку Кеңештин Аппаратынын кызматкерлерин тартуу менен социологиялык жана башка изилдөөлөр жүргүзүлөт.

4. Экономикалык, социалдык, илимий-техникалык жана маданий өнүктүрүүнүн жалпы мамлекеттик

программалары баа берүүнүн объекти болуп саналат.

5. Баа берүүнүн өбөлгөлөрү болуп программалардын кайрымдуулукту алуучуларынын социалдык абалынын өзгөрүшүн аныктоого мүмкүндүк берген, атайын иштелип чыккан методология жана методдор саналат.

6. Натыйжалардын көрсөткүчтөрү болуп Өкмөтүн программасынын жана мамлекеттик программалардын максаттарына жетишүүнүн индикаторлору саналат.

7. Мамлекеттик программалардын натыйжаларынын аткарылышына баа берүү анын натыйжасында административдик майнаптар келип чыккан аракет катары эмес, ушул программалардын натыйжалуулугун жана майнаптуулугун жогорулатуу өбөлгөсү катары каралат.

8. Баа берүүнүн натыйжалары башкаруунун натыйжалуулугун жогорулатуунун маалыматтык стратегиясына ылайык жалпыга маалымдоо каражаттарында жарыялануучу ачык маалымат болуп саналат.

2. Мамлекеттик программаларды ишке ашырууга баа берүү үчүн аларды тандоо принциптери

9. Өкмөттүн программасынын аткарылышына Премьер-министрдин ар жылдагы отчетун угуу учурунда баа берилүүгө тийиш. Эгерде ишке ашыруунун натыйжалары маалыматтар менен ырасталбаса, парламент Өкмөттүн программасынын айрым бөлүктөрүнө баа берүүнү сурата алат.

10. Баа берүү жол-жобосу эмгекти көп талап кылаарын эске алуу менен башка мамлекеттик программаларга алардын социалдык маанилүүлүгүн эске алуу менен ылгап баа берилүүгө тийиш.

11. Календардык жылда баа берилүүгө тийиш болгон мамлекеттик программалардын тизмеси жөнүндө сунуштар Жогорку Кеңештин тармактык комитети тарабынан киргизилет жана Жогорку Кеңештин пленардык жыйналышында каралат. Календардык жылдын ичинде үчтөн ашпаган программанын натыйжаларына баа берилиши мүмкүн. Баа берилүүгө тийиш болгон мамлекеттик программаны тандоо боюнча сунуштар ар бир жылдын ноябрында жана баа берүү башталганга чейин кеминде үч ай мурда киргизилет.

12. Эгерде баа берүү үчүн календардык жылда үчтөн ашык программа сунуш кылынган болсо, анда тандоо программаларды рангалоонун негизинде жүргүзүлөт. Программанын рангы жарандардын социалдык суроо-талаптарына баа берүүнү жүргүзүү үчүн негиздөө учурундагы маанилүүлүгү менен аныкталат, ага төмөнкүлөр кирет: анын коомдук таасиринин күтүлгөн натыйжалары, жарандардын иретке келтирилген даттанууларынын жана кайрылууларынын негизинде түзүлгөн Жогорку Кеңештин тармактык комитеттеринин сунуштамалары.

Программаны ишке ашыруу башталгандан тартып айрым мезгил өтүүгө тийиш болгондугу аны тандоо үчүн негиз болуп калууга тийиш (2.1-тиркеме).

13. Эгерде үчтөн ашык программага баа берүү жөнүндө сунуш киргизилген болсо, маселени Жогорку Кеңештин пленардык жыйналышында кароонун алдында тармактык комитеттердин ортосунда макулдашуу кеңешмеси өткөрүлөт. Кеңешмеде программаларды рангалоонун материалдары келтирилет.

14. Рангалоону жүргүзүүнү уюштуруу мурунку жылдын ноябрынын биринчи жарымынан кечиктирилбестен Жогорку Кеңештин Аппаратына жүктөлөт (2.2-тиркеме). Рангалоону түзүү үчүн көзкарандысыз эксперттер тартылышы мүмкүн.

15. Баа берилүүгө тийиш болгон, алдыдагы календардык жылга тармактык комитеттер киргизип жаткан мамлекеттик программаларды тандоо боюнча сунуштар бир эле учурда рангалоону эске алуу менен Жогорку Кеңештин пленардык жыйналышында каралат.

16. Баа берүү «бир программа – бир баа берүү» принциби боюнча гана эмес, ошондой эле көйгөйдүн маанилүүлүгүнө таянуу менен жүргүзүлүшү жана жакын программалардын айрым бөлүмдөрүн (пункттарын) изилдөөгө негизделиши мүмкүн. Атап айтканда, баа берүүнү жүргүзүү учурунда бир нече аткаруучулар ишке ашыра турган эмгек рыногун, инвестицияларды тартууну жана башкаларды камсыз кылуу үчүн ден соолукту коргоонун, билим берүүнүн абалы сыяктуу багыттар тандап алынышы мүмкүн.

17. Баа берүү үчүн мамлекеттик программаларды тандоодо Жогорку Кеңеш Өкмөт менен консультация өткөрүшү мүмкүн. Мында Өкмөт Жогорку Кеңеш менен бирдикте мамлекеттик программага баа берүүнү жүргүзүүнү күн мурунтан өз алдынча демилгелеши мүмкүн.

18. Баа берилүүгө тийиш болгон мамлекеттик программалардын тизмеси Жогорку Кеңештин ишинин календардык планына киргизилет. Баа берүүнү жүргүзүү мөөнөтү эки айдан ашпайт.

19. Программалардын тизмеги жана аларды аткаруунун натыйжаларына баа берүү графиги Жогорку Кеңештин ишинин бекитилген календардык планына ылайык күн мурунтан (баа берүү жүргүзүлгөнгө чейин кеминде эки ай мурда) Өкмөткө берилет.

3. Мамлекеттик программаларга баа берүүнү жүргүзүүнү уюштуруу

20. Мамлекеттик программага баа берүү маселеси Жогорку Кеңештин ишинин календардык планына киргизилгенден кийин тармактык комитет баа берүү жүргүзүлгөнгө чейин эки айдан кечиктирбестен жумушчу топту (мындан ары – жумушчу топ) түзөт, ал баа берүүнү жүргүзүү үчүн Техникалык тапшырманы иштеп чыгат.

21. Жумушчу топтун курамына Жогорку Кеңештин тармактык жана башка комитеттеринин өкүлдөрү, көзкарандысыз эксперттер, жарандык коомдун өкүлдөрү кириши мүмкүн. Жумушчу топтун курамына киргизилүүчү коммерциялык эмес уюмдардын өкүлдөрү жана көзкарандысыз эксперттер тиешелүү чөйрөдө ишти жүзөгө ашырууда далилденген тажрыйбага же болбосо талдоо иштеринин жана программаларга баа берүүнү жүргүзүүдөгү иштердин тажрыйбасына ээ болууга тийиш. Жумушчу топко тармактык комитеттин жооптуу мүчөсү башчылык кылат.

22. Эгерде мамлекеттик программа тармактар аралык болуп саналса, анда бириккен жумушчу топ түзүлөт, ага Жогорку Кеңештин ар түрдүү комитеттеринин өкүлдөрү жана көзкарандысыз эксперттер, ушул чөйрөдө иштеген жарандык коомдун өкүлдөрү кирет.

23. Техникалык тапшырманы иштеп чыгууга уюштуруучулук колдоону Жогорку Кеңештин тармактык комитетинин ишин камсыз кылуучу бөлүм жүзөгө ашырат.

24. Баа берүү боюнча иштердин түрлөрүн жана көлөмдөрүн аныктоо үчүн баа берүүнү жүргүзүүгө Техникалык тапшырма (мындан ары – Техникалык тапшырма) түзүлөт.

Баа берүүгө Техникалык тапшырманын долбоору баа берүүнүн багыттарынын спецификасын жана тандалган мамлекеттик программаны эске алуу менен типтүү техникалык тапшырманын түзүмүнүн (2.3-тиркеме) негизинде иштелип чыгат.

25. Техникалык тапшырмада төмөнкүлөр аныкталат:

- мамлекеттик программанын натыйжаларына баа берүүнү жүргүзүүнүн максаттары;
- баа берилүүгө тийиш болгон, программанын натыйжаларына баа берүү боюнча жумушчу топ түзгөн маселелер;
- баа берүүнү жүргүзүү мөөнөттөрү.

26. Баа берүүгө Техникалык тапшырма тармактык комитеттин же, эгерде баа берилүүчү чөйрө тармактар аралык маселелерди козгосо, бир нече комитеттердин чечими менен бекитилет.

27. Баа берүүнүн объективдүүлүгүн жана кесипкөй деңгээлин камсыз кылуу, ошондой эле кызыкчылыктардын кагылышуусун четтетүү максатында мамлекеттик программага баа берүүнү программаларга кесипкөй баа берүүнү жүргүзүү жагынан технологиялары жана тажрыйбасы бар көзкарандысыз уюм же болбосо эксперттердин тобу жүргүзөт.

28. Баа берүүнү жүргүзүү үчүн уюмду же эксперттердин тобун тандоо конкурстун негизинде жүргүзүлөт, аны Жогорку Кеңештин баа берүүнү жүргүзүү үчүн жооптуу тармактык комитетинин суроо-талабы боюнча Жогорку Кеңештин Аппараты мыйзамдарга ылайык уюштурат.

29. Жогорку Кеңештин ишинин календардык планына киргизилген мамлекеттик программаларды баалоону координациялоону тиешелүү жумушчу топ жүзөгө ашырат.

30. Баа берүүнүн максаттары, мөөнөттөрү же башка параметрлер Техникалык тапшырманы тиркөө менен келишимде аныкталат, ага Жогорку Кеңештин Аппаратынын өкүлү жана белгиленген жол-жоболор боюнча тандалган эксперттер тобу

кол коет. Келишимде анын ичинде баа берүүнүн заказчысы тарабынан сын-пикирлер болгон учурда баа берүү боюнча жыйынтык документтерди жеткире иштеп чыгууга эксперттик топтун милдеттери көрсөтүлөт.

31. Программаларга баа берүү үчүн республикалык бюджеттен талап кылынган финансылык каражаттар бөлүнөт. Тышкы финансылык булактардан, бирок тараптардын кызыкчылыктарынын кагылышуусу жоктугун эске алуу менен, каражаттарды пайдаланууга тыюу салынбайт.

32. Баа берүүнү жүргүзүп жаткан эксперттер тобуна уюштуруучулук жана маалыматтык колдоону Жогорку Кеңештин Аппараты көрсөтөт.

3.1. Баа берүү боюнча иш-чараларды жүргүзүү

33. Баа берүү боюнча ишке тартылган эксперттер же болбосо кесипкөй уюмдар (мындан ары – эксперттер) Техникалык тапшырма менен таанышат жана баа берүүнүн методологиясын иштеп чыгат, аны жумушчу топ менен макулдашат.

34. Эксперттер маалымат алуу булактарын (2.5-тиркеме) аныктайт, мамлекеттик программаны ишке ашырууга баа берүүгө жардам бере турган бардык берилген материалдарды чогултат жана талап кылынган документтердин тизмегин түзөт.

35. Эксперттер пикир сурамжылоону жүргүзүү үчүн уюмдардын жана адамдардын тизмесин түзөт. Бул тизмеге маселелердин мүнөзүнө жараша жарандардан кайрылуу келип түшкөн Жогорку Кеңештин иштеп жаткан депутаттары, мамлекет-

тик бийлик органдарынын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, коммерциялык эмес уюмдардын, бизнес-түзүмдөрдүн өкүлдөрү, эксперттер, калк жана башкалар киргизилиши мүмкүн.

36. Эксперттер Техникалык тапшырмада аныкталган, эки айдан ашпаган мөөнөттүн ичинде маалыматтарды талдоону жана жалпылоону жүргүзөт жана бекитилген форма боюнча отчетту (2.4-тиркеме) жумушчу топтун кароосуна берет.

37. Эксперттер презентацияны даярдайт жана жумушчу топ менен биринчи талкууну өткөрөт. Сын-пикирлерди жана сунуштарды жойгондон кийин эксперттик топтун жетекчиси жыйынтыктарды тармактык комитеттин жыйналышында баяндайт.

4. Баа берүүнүн натыйжаларын кароо

38. Жүргүзүлгөн баа берүү жөнүндө отчетту алгандан кийин бул маселе Жогорку Кеңештин тармактык комитетинин жана башка комитеттердин жыйналышында каралат.

39. Эгерде Жогорку Кеңештин кошумча тапшырмалары жок болсо, мамлекеттик программанын натыйжаларына баа берүү боюнча биротоло чечимди түздөн-түз Жогорку Кеңештин тармактык комитети кабыл алат.

40. Тармактык комитет алдын ала карап чыккандан кийин башка учурларда баа берүү Жогорку Кеңештин пленардык жыйналышында каралат.

41. Кароонун жыйынтыктары боюнча Жогорку Кеңештин чечими менен программаны ишке ашыруу үчүн сунуштамалар кабыл алынат, алар аткаруу үчүн Өкмөткө берилет.

42. Сунуштамалар кабыл алынгандан бир жыл өткөн кийин, жумушчу топ сунуштамаларды аткаруунун натыйжаларын жана натыйжаларга жетишүүнүн даражасын кароону демилгелейт.

5. Баа берүүнү жүргүзүүнү финансылык жана материалдык-техникалык жактан камсыз кылуу

43. Баа берүүнү жүргүзүү үчүн зарыл болгон финансылык жана башка каражаттар республикалык бюджетте күн мурунтан каралат. Бул үчүн баа берүү маселесин Жогорку Кеңештин ишинин календардык планына киргизүү жана республикалык бюджетти бекитүү процесси синхрондоштурулууга тийиш. Ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган

башка финансылуу булактары колдонулушу мүмкүн.

44. Баа берүүнү жүргүзүүнүн финансылык, уюштуруучулук, материалдык-техникалык камсыз кылууну Жогорку Кеңештин Аппараты республикалык бюджетте каралган каражаттардын чектеринде жүзөгө ашырат.

6. Баа берүүнү жүргүзүүнү маалыматтык жана укуктук колдоо

45. Баа берүүнү жүргүзүүгө Жогорку Кеңештин Аппараты, Өкмөт, мамлекеттик органдар маалыматтык колдоо көрсөтөт.

46. Баа берүүнү жүргүзүүдө Өкмөттүн, мамлекеттик органдардын жана Улуттук статистика комитетинин маалыматтары, жалпыга маалымдоо каражаттарынан, коомдук уюмдардан, эл аралык

рейтингден алынган маалыматтар колдонулушу мүмкүн. Улуттук статистика комитетинин маалыматтары милдеттүү түрдө колдонулат.

47. Талап кылынган маалыматты алуу үчүн тармактык комитет, баа берүүчү топтун сунушу боюнча, тиешелүү суроо-талапты жөнөтөт.

48. Кошумча маалыматты алуу үчүн баа берүүчү топ ачык булактардын, анын ичинде Интернет тармагынын маалыматтарын пайдалана алат.

49. Жогорку Кеңештин Аппараты жарандардын кайрылууларын жана даттанууларын чогултууну жана иретке келтирүүнү камсыз кылат, алардын маалыматтары рангалоону түзүү учурунда, ошондой эле баа берүүнү жүргүзүү учурунда колдонулат.

7. Баа берүүнүн натыйжаларына мамлекеттик органдын мамилеси

50. Өкмөттүн Аппараты баа берүү жүргүзүлгөн мамлекеттик программаны ишке ашыруучу мамлекеттик органдарга сунуштамаларды берет.

51. Жооптуу мамлекеттик орган баа берүүнүн натыйжалары жана сунуш кылынган сунуштамалар боюнча жакшыртуулардын планын даярдоого тийиш. Жакшыртуулардын планы Өкмөттүн Аппаратынын бөлүмдөрүнө берилүүгө тийиш.

52. Мекеменин иштешин же программанын аткарылышын жакшыртуу үчүн планга ылайык, жооптуу мамлекеттик орган зарыл аракеттерди жүргүзөт (мисалы, иштин уюштуруу процесстериндеги өзгөртүүлөр, саясаттын же программанын баяны,

ишке ашыруу стратегиясына түзөтүүлөр, ички бюджеттик каражаттарды бөлүштүрүүдөгү өзгөртүүлөр). Ишке ашыруунун жыйынтыктары жазуу жүзүндө Өкмөттүн Аппаратына баяндалат.

53. Жооптуу мамлекеттик органдар пландаштыруунун жана бюджет түзүүнүн кийинки процесстеринде баа берүүнүн натыйжаларын колдонот.

54. Ишке ашыруунун натыйжалары тармактык комитеттин жыйналышында баяндалууга же Премьер-министрдин Жогорку Кеңештин алдындагы ар жылдагы отчетуна киргизилүүгө тийиш.

Тиркеме 2.1

Баа берилүүгө тийиш болгон мамлекеттик программаларды рангалоону жүргүзүү үчүн ФОРМА

Баа берүүнү жүргүзүүнүн максатка ылайыктуулугу	Баллдар (беш баллдык шкала боюнча)
Маселени Жогорку Кеңештин тармактык комитетинде кароонун тездиги	
Конкреттүү маселелер боюнча жарандардын даттанууларынын жана кайрылууларынын саны	
Өлкөнүн өнүктүрүүнүн учурдагы артыкчылыктарына дал келиши	
Өлкөнү өнүктүрүүнүн келечектүү артыкчылыктарына дал келиши	
Программаны ишке ашыруу башталгандан же мурдагы баа берүүдөн кийин кеминде бир жыл өттү	
Баллдардын суммасы:	
Сумма баллов:	

Тиркеме 2.2

Эксперттик баа берүүнү жүргүзүүнүн БОЛЖОЛДУУ ГРАФИГИ

Мөөнөттөр	Аракеттер	Жооптуулар
октябрь - ноябрь	Жогорку Кеңеш эксперттик баа берүүнү жүргүзүүгө ниеттенген программалардын тизмесин Өкмөткө берет	Комитет
21-январга чейин	Өкмөт программалар боюнча отчеттук документтерди Жогорку Кеңештин Төрагасына берет	Жогорку Кеңештин Аппараты

Мөөнөттөр	Аракеттер	Жооптуулар
21-январдан кийин эки жумушчу күндүн ичинде	Документти экспертизалоо үчүн документтер Жогорку Кеңештин тармактык комитетине кайра жөнөтүлөт	Өкмөт
21-февралга чейин	Жогорку Кеңештин тармактык комитети эксперттик топ үчүн Техникалык тапшырманы бекитет	Комитет
1-мартка чейин	Жогорку Кеңештин Аппараты эксперттерди ишке тартууга конкурсту уюштурат жана өткөрөт	Жогорку Кеңештин Аппараты
15-мартка чейин	Жогорку Кеңештин Аппаратынын бөлүмү эксперттик топту чогултат, тапшырма менен тааныштырат	Жумушчу топ, ишке тартылган эксперттер
20-мартка чейин	Жумушчу топ ишке киришет	Жумушчу топ
сентябрь	Эксперттик топ комитет үчүн отчетту берет, жеткире иштеп чыгуу үчүн сын-пикирлерди алат	Комитет
Сентябрь	Отчетту жеткире иштеп чыгуу	Жумушчу топ, ишке тартылган эксперттер
1-октябрга чейин	Жооптуу комитет жыйналышта отчетту карайт	Жумушчу топ, ишке тартылган эксперттер
октябрь	Жооптуу комитет Жогорку Кеңештин сессиясынын жыйналышында отчетту жана сунуштаманы берет	Комитет
октябрь	Жогорку Кеңеш маселелерди карап чыгат жана Өкмөткө тапшырмасы менен чечимди түзөт.	Жогорку Кеңеш, комитеттин жооптуу мүчөсү

Тиркеме 2.3

Мамлекеттик программага баа берүүнү жүргүзүү үчүн эксперттерге берилүүчү типтүү техникалык тапшырманын ТИЗМЕГИ

1. Жалпы талаптар

Техникалык тапшырма баа берүүнүн багытын сыпаттоону жана схемасын тактоону камтууга тийиш жана төмөнкүдөй элементтерден турууга тийиш:

- баа берүүнү жүргүзүүнүн контексти жана багыты;
- баа берүүнүн жыйынтык документинин (документтердин түрлөрү жана тиркемелер) түзүмү (компоненттери);
- баа берилүүгө тийиш болгон объекттин сыпаттамасы;
- баа берүүнүн максаттары жана баа берүүнүн өзөктүү маселелери;
- баа берүүнүн күтүлгөн натыйжалары;
- баа берүүнү жүргүзүүнүн графиги;
- эксперттерге карата квалификациялык талаптар.

Баа берүүнү жүргүзүү учурунда киргизилүүчү техникалык тапшырмадагы өзгөртүүлөр каралууга жана алгылыктуу болгон учурда, баа берүүнүн заказчысы тарабынан бекитилүүгө тийиш.

2. Баа берүүнүн максаттарын жана объекттерин аныктоо

Эксперттик баа берүүнү жүргүзүүнүн жана багытынын контексти баа берүүнүн жыйынтык документинин баштапкы бөлүмүндө баяндалат. Анда программанын концепциясы, уюмдун жалпы стратегиясындагы анын орду, программанын негизги этаптары жана багыттары, айрым маанилүү натыйжалар сүрөттөлөт.

Бөлүмдүн милдети – баа берүүнүн объекти (предмети) жөнүндө максималдуу айкын түшүнүк берүү, ошондой эле баа берүүнү жүргүзүү жөнүндө чечим кабыл алынган себептерди түшүндүрүү.

Жыйынтык документтин баштапкы бөлүмдөрүндө ошондой эле баа берүүнүн объекти, максаттары жана милдеттери сүрөттөлөт.

Эгерде Өкмөттүн программасына баа берилүүгө тийиш болсо, үстүдөгү жылга Өкмөттүн программасынын билдирилген суммалык натыйжалары же аны ишке ашырууга жараша натыйжалар талдоонун предмети болуп саналат.

3. Баа берүүнүн болжолдуу суроолору

Баа берүүнүн суроолору долбоорду ишке ашыруунун этабына жана учурдагы кырдаалга жараша түзүлөт. Баа берүүнү жүргүзүү суроолорунун тизмегинин болжолдуу форматы:

- Программанын айрым продуктулары же кызмат көрсөтүүлөрү анын кайрымдуулукту алуучуларына/кардарларына/ушул кызмат көрсөтүүлөрдү керектөөчүлөргө зарыл экендиги жөнүндө чечим эмненин негизинде кабыл алынат?
- Ушул продуктуларды же кызмат көрсөтүүлөрдү берүү үчүн аткаруучу программалардан эмне талап кылынат жана аларга милдеттер кандай түрдө коюлат?
- Программаны аткаруучуларды/ушул кызмат көрсөтүүлөрдү берген же иштеп чыккан/бул продуктуларды даярдаган кызматкерлерди окутуу кандай түрдө жүрөт?

- Кандай түрдө калк программа жөнүндө билет жана кызмат көрсөтүүлөргө же билимдерге жеткиликтүүлүктү алат?
- Калк программа, өз ден соолугун сактоо, саламаттык сактоо системасын колдонууга калктын (программанын кызмат көрсөтүүлөрүн пайдалануучуларда) мүмкүнчүлүктөрү жөнүндө билимдерди кандай түрдө алат?
- Калк алган билимдерге ылайык жүрүм-турумун өзгөртөбү?
- Аткаруучулар/программаны ишке ашыруунун ар түрдүү деңгээлдериндеги кызматкерлер калктын тигил же бул тобуна дал кандай кызмат көрсөтүүлөр берилүүгө тийиш экендигин кандай түрдө чечет?
- Бардык катышкан уюмдар тарабынан саламаттыкты сактоого жетүүнү камсыз кылуучу программанын жалпы алгоритми канчалык ишке ашырылат?
- Программанын кардарларынын көз карашынан алганда эмне анын күчтүү тараптары болуп саналат? Программанын аткаруучуларынын көз карашынан алганда эмне анын күчтүү тараптары болуп саналат?
- Программанын аткаруучулары жана анын кардарлары тарабынан алда канча типтүү даттануулар кайсылар?
- Программанын аткаруучулары жана кардарлары аны жакшыртуу боюнча кандай сунушталарды сунуш кылат?
- Программаны ишке ашырууда гендердик аспектер, калктын ар түрдүү чабал топторунун укуктары жана кызыкчылыктары канчалык эске алынган?

4. Баа берүүнү жүргүзүүнүн графиги

Эксперттик баа берүүнү жүргүзүүнүн жалпы убактысы 1,5 айды түзөт, баа берүүнүн жыйынтыктарын талкуулоо 1 айдан ашпайт. Эксперттер баа берүүнүн графигин баа берүүнүн методологиясы менен бир эле учурда берет.

5. Эксперттерге карата болжолдуу квалификациялык талаптар:

а. Билим берүү

Негизги билим: тиешелүү чөйрө же болбосо мамлекеттик же муниципалдык башкаруу жагынан жогорку билим. Анын ичинде талаптарда билимдин конкреттүү түрлөрү көрсөтүлүшү мүмкүн: өнүктүрүү, коомдук илимдер, калктын саламаттыгын сактоо, башкаруу жагынан жана башка чөйрөлөрдө.

Кошумча билим: баа берүү чөйрөсүндөгү билим. Илимий даражанын болушу жактырылат, бирок конкурста жеңишти берүүгө негиз болуп саналбайт.

б. Иш тажрыйбасы

Саясатты талдоо, талдоо документтерин, коомдук программаларды иштеп чыгуу чөйрөсүндө программаларды же татаалдыгы боюнча тиешелүү талдоо ишин ишке ашыруунун натыйжалуулугуна баа берүү жагынан жети жылдан кем эмес кесиптик тажрыйба.

с. Зарыл иш билгилик жана жөндөм

- Мыкты талдоо жөндөмдөрү жана чаржайыт маалыматты так жана кыска формада жалпылоо кудурети;
- Изилдөө жагынан мыкты жөндөмү жана маалымат чогултуу методологиясын билиши;
- Алда канча жогорку деңгээлдеги максаттардын негизинде иштин уюштуруу пландарын түзүү мүмкүнчүлүгү;
- Ар түрдүү булактардан маалыматты чогултууга жана жалпылоого жетекчилик кылуу кудурети;
- Өз алдынча иштөө кудурети;
- Адамдар ортосунда баарлашуунун мыкты жөндөмдөрү.

Тиркеме 2.4

Программага баа берүү боюнча отчетко карата

ТАЛАПТАР

Отчет негизги тексттен (25 беттен ашык эмес), тексттин кыскартылган версиясынан (5 бетке жакын) жана тиркемелерден (150 беттен ашык эмес) турууга тийиш, алардан, эгерде талап кылынса, талдоонун бардык жоболорун табууга болот.

Отчет төмөнкүдөй бөлүмдөрдү жана бөлүктөрдү камтууга тийиш:

- a. Титулдук барак;
- b. Отчеттун мазмуну;
- c. 1-бөлүм. Отчет жөнүндө жалпы маалыматтар;
Баа берүүнүн методологиясы;
- d. 2-бөлүм. Программа жана жетишилген натыйжалар жөнүндө жалпы маалыматтар;
- e. 3-бөлүм. Программанын релеванттуулугу, натыйжалуулугу, экономикалык натыйжалуулугу;
- f. Корутунду, тыянактар, сунуштамалар;
- g. Тиркемелер.

Титулдук баракта төмөнкүдөй маалыматтар камтылууга тийиш:

- отчеттун аталышы;
- отчеттун номери;
- отчет түзүлгөн дата;
- талдоо объектинин аталышы;
- талдоо датасы;
- баа берүү жөнүндө келишимдин номери жана түзүлгөн датасы;
- эксперттер жөнүндө маалыматтар (ФАЖ, илимий наамы же башка квалификациясы).

«Отчет жөнүндө жалпы маалыматтар» деген 1-бөлүм төмөнкүдөй маалыматтарды камтууга тийиш:

- 1) салыштырма талдоону жүргүзүүгө тапшырманын кыскача сыпаттамасын;
- 2) талдоого карата жалпы ыкманы жана бөлүмдөрдүн санын;
- 3) талдоону жүргүзүү учурунда эксперттер пайдаланган жол берүүлөрдү жана чектөө шарттарын;
- 4) талдоону жүргүзүү учурунда колдонулган документтердин тизмеги: ченемдик укуктук актылар, баа берүүнү жүргүзүү учурунда маалыматтарды алуу булагын көрсөтүү менен колдонулган маалыматтардын тизмеги;
- 5) отчетто колдонулуучу негизги терминдерди жана аныктамаларды.

Тиркеме 2.5

Мамлекеттик программаларды ишке ашыруунун натыйжаларына баа берүү үчүн маалымат булактарынын БОЛЖОЛДУУ ТИЗМЕГИ

1. Мамлекеттик программаларды ишке ашыруу жөнүндө Өкмөттүн отчету.
2. Калктын депутаттарга кайрылууларынын, анын ичинде мамлекеттик программаларды ишке ашыруу маселелери боюнча кайрылууларынын иретке келтирилген маалыматтары.
3. Мамлекеттик органдардан, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынан жана мамлекеттик программаларды ишке ашырууга киргизилген башка уюмдардан маалыматты суратуу жана талдоо.
4. Калктан жана/же калктын айрым топторунан Интернет-пикир сурамжылоо.
5. Жалпыга маалымдоо каражаттарындагы макалалар.
6. Мамлекеттик программаларды ишке ашыруу жөнүндө маалыматы бар адамдар менен интервью.
7. Бириккен Улуттар Уюмунун Туруктуу өнүктүрүү максаттарында баяндалган сунуштамалар.
8. Социологиялык пикир сурамжылоонун маалыматтары.

Эскертүү: Баа берүүнү жүргүзүү учурунда эксперттер башка булактардан алынган маалыматтарга, анын ичинде талдоо документтерине, изилдөөлөрдү жүргүзүү жөнүндө отчетторго, эксперттик корутундуларга, алар бул чөйрөдөгү тажрыйбасы эксперттик коомдоштук тарабынан таанылган уюмдар же болбосо адамдар тарабынан жүргүзүлгөн шартта, ал эми изилдөөнүн натыйжалары, ошондой эле методология белгилүү болгон учурда, таяна алат.

